

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Integrace osob se zdravotním postižením v Jižní Koreji

Integration of Persons with Disabilities in South Korea

OLOMOUC 2023 Michaela Zimčíková

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité
prameny a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis:

Anotace

Cílem této bakalářské práce je zmapovat, jaké je zajištění integrace osob se zdravotním postižením ze strany Korejské republiky, jaké další možnosti integrace mají osoby se zdravotním postižením, a zjistit, zda je aktuální situace dostačující. První tři kapitoly jsou teoretické a následující dvě jsou zaměřené na praktické zmapování situace. První část je popsáno teoretické vymezení, stručný historický přehled vývoje integrace osob se zdravotním postižením a jaké možnosti začlenění existují.

Následující část je zaměřená na problematiku spojenou s možnostmi zapojení osob se zdravotním postižením, které byly popsány v teoretické části. Je zde popsáno, jaké překážky osobám se zdravotním postižením brání v plném zapojení do společnosti. Poslední kapitola se týká sociální inkluze, jestli a jak běžní občané Korejské republiky berou v osoby se zdravotním postižením v potaz, zda dochází k diskriminaci, a jak inkluze přesahuje rámec pouhého přímého osobního kontaktu.

Název práce: Integrace osob se zdravotním postižením v Jižní Koreji

Vedoucí práce: Mgr. Blanka Ferklová, Ph.D.

Počet stran: 68

Počet znaků: 117 446

Počet titulů použité literatury: 92

Klíčová slova: Jižní Korea, korejská společnost, invalidita, sociální zabezpečení, integrace, sociální začleňování

Keywords: South Korea, korean society, disability, social welfare, integration, social inclusion

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí práce Mgr. Blance Ferklové, PhD. za vedení, rady a trpělivost při psaní této práce, a Petře Lee, M.A. za její náhled v oblasti této problematiky.

Obsah

Anotace.....	3
Obsah.....	7
Seznam zkratk a symbolů	8
Ediční poznámka	8
Úvod.....	9
1. Teoretické vymezení osob se zdravotním postižením.....	11
1.1 Definice a klasifikace osob se zdravotním postižením.....	11
1.2 Statistiky – přehledy hlavních statistických dat týkajících se OZP v Korejské republice	13
1.3 Historie	20
2. Podpora a integrace osob se zdravotním postižením	26
2.1 Státní podpora	26
2.2 Nestátní organizace a pomoc skupin/jednotlivců	42
2.3 Další specifické oblasti služeb pro OZP.....	46
3. Problematika integrace OZP v Korejské republice	48
3.1 Systém hodnocení zdravotního postižení.....	48
3.2 Zneužívání a diskriminace osob se zdravotním postižením.....	49
3.3 Problematika zaměstnávání osob se zdravotním postižením	54
3.4 Nedostatek speciálních škol	54
4. Sociální inkluze a exkluze osob se zdravotním postižením	56
4.1 Význam sociální inkluze.....	56
4.2 Sociální exkluze OZP v Korejské republice.....	57
4.3 Inkluze ve filmech ve spojitosti s významnými událostmi	59
Závěr.....	62
Citovaná literatura	63
Citovaná korejská literatura	69

Seznam zkratk a symbolů

WHO (World Health Organization)	Světová zdravotnická organizace
OZP	osoba se zdravotním postižením
MOHW (Ministry of Health and welfare)	Ministerstvo zdravotnictví a sociálního zabezpečení Korejské republiky
MOEL (Ministry of Employment and Labor)	Ministerstvo zaměstnání a práce Korejské republiky
KEAD (Korea Employment Agency for Persons with Disabilities)	Korejský úřad práce pro osoby se zdravotním postižením
KEDI (Korean Educational Development Institute)	Korejský institut pro rozvoj vzdělávání

Ediční poznámka

Pro přepis všech korejských jmen, názvů, slov a termínů je použita v celé práci revidovaná transkripce z roku 2000. V některých případech byla jména osob ponechána v podobě, ve které se vyskytují ve zdrojích.

Úvod

Téma integrace osob se zdravotním postižením v Korejské republice jsem vybrala z důvodu aktuálnosti a impaktu, jaký má na politickou a společenskou sféru, a život lidí ve společnosti. Na světě je asi 1,3 miliard osob se zdravotním postižením¹, z toho téměř 2,64 milionu žije v Jižní Koreji². Díky moderním technologiím, vývoji a lepšímu a snadnějšímu přístupu k potřebné podpoře, by měli handicapovaní mít lepší šanci být součástí společnosti, pracovat a být schopni vést život více soběstačným či pro ně více vyhovujícím způsobem než v minulosti. Nicméně aby to takto opravdu fungovalo, je zapotřebí spolehlivý systém, který se postará o to, aby byly vhodným způsobem využity všechny dostupné prostředky, nebyly přehlíženy nedostatky a pracovalo se na zlepšování.

Tato práce se proto zabývá tématem integrace osob se zdravotním postižením v Jižní Koreji, jejíž hlavním zaměřením je snaha zjistit, jak jsou místní handicapovaní zapojeni do společnosti, jakou podporu mohou získat, odkud a jakém měřítku. Kromě obecného popisu situace se práce také zaměří na nedostatky, které by měly být odstraněny nebo je již vyvíjeno úsilí o jejich odstranění.

Tato práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou část (kapitola 1 a 2), která poskytuje náhled na dostupné možnosti integrace, a praktickou část (kapitola 3 a 4), která se snaží zjistit, co brání bezproblémové integraci a pomoci.

První kapitola se zabývá definicí, kdo je v Jižní Koreji brán jako osoba se zdravotním postižením specificky v lékařském a právním odvětví. Poté následuje statistický přehled posledních dvaceti let a pro srovnání ilustrativní přehled pokrývající období království Joseon (1392–1910) a podrobněji období od 2. poloviny minulého století. Druhá kapitola se zabývá samotnou integrací, popisuje různé způsoby systémové podpory – ať už státní či nestátní. Zabývá se tím, co tyto způsoby podpory nabízí nebo zajišťují a jak celkově pomáhají v úspěšném začlenění. Také jsou zde pokryta práva a zabezpečení ochrany OZP.

Třetí kapitola se zaměřuje na problémy spojené s integrací osob se zdravotním postižením v jednotlivých jejích částech v praktické rovině. Poslední, čtvrtá kapitola se zaměřuje na sociální začlenění a vyloučení a zkoumá, jak a proč lidé vnímají postižení, jaký

¹ Disability: Key facts: Key facts, 2023. *World Health Organisation* [online].

² State of Health: Total number of persons registered as disabled in South Korea from 1989 to 2021, 2023. *Statista* [online].

to má vliv na životy handicapovaných. Pracuje s otázkou, jaké bariéry brání lepšímu a snadnějšímu začleňování handicapovaných lidí v rámci mezilidských vztahů a jak moc je sociální inkluze a exkluze ovlivněna zavedeným integračním systémem v Jižní Koreji.

Snažím se zde poskytnout co nejucelenější obraz poskládaný z informací, které se mi podařilo shromáždit při zpracování této práce.

1. Teoretické vymezení osob se zdravotním postižením

1.1 Definice a klasifikace osob se zdravotním postižením

Člověk se zdravotním postižením je nejčastěji asociován např. jako člověk na vozíčku. Nicméně existuje široká škála fyzických i psychických postižení, která jsou přesně definována zákony, tedy právně, i lékařsky. Právě na tyto definice je zaměřená následující část.

1.1.1 Lékařská klasifikace a definice osob se zdravotním postižením

Jelikož je Korejská republika od roku 1949 jeden z členských států Světové zdravotnické organizace (dále jen WHO), lékařská definice osob se zdravotním postižením je jeden z mnoha aspektů, na které má toto členství vliv. Proto se nejdříve zaměřím na klasifikaci a definici podle WHO. Původní klasifikace ICIDH vznikla v roce 1980 a byla vydána jako manuál.³ V návaznosti na to prošla během několika let klasifikace testováním a úpravami a vyšla znovu v roce 2001 pod novým názvem ICF (*International Classification of Functioning, Disability and Health*).⁴

Klasifikace ICF má tři komponenty, které se dále dělí a jsou vázány na šest dílčích vlivů a uvádí, že „Fungování nebo postižení člověka je pojímáno jako dynamická interakce mezi zdravotním stavem a environmentálními a osobními faktory. Postižení je zastřešující termín pro: poškození tělesné struktury nebo funkce, omezení v aktivitách nebo omezení účasti.“ Samotná definice postižení je dále uvedena takto: „Disabilita je snížení funkčních schopností na úrovni těla, jedince nebo společnosti, která vzniká, když se občan se svým zdravotním stavem setkává s bariérami prostředí.“⁵

Jedním z cílů ICF je vytvořit společný jazyk, kterým by se zlepšila komunikace nejen mezi zdravotníky a odborníky mezi sebou, ale i mezi zdravotníky a osobami se zdravotním postižením. Tento společný jazyk napomáhá srovnatelnosti dat, a to různých zdravotních odvětví, i mezi různými zeměmi. V neposlední řadě se používá pro kódování při udělování diagnóz apod.⁶

³ Tento manuál byl ovšem kritizován za to, že nebere v potaz vliv okolí.

⁴ History of the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF), 2002. In: *Disability data briefing* [online]. Australian Institute of Health and Welfare, s. 1-4, str. 1-4

⁵ Tamtéž

⁶ Tamtéž

Toto kódování podle WHO se používá v Jižní Koreji i v České republice, je mezi nimi ovšem rozdíl. V České republice se kóduje podle původní ICF klasifikace, jež má oficiální český překlad (MKF – Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví) a momentálně se řídí druhým vydáním ICF.⁷ V Jižní Koreji se klasifikace ICF upravila tak, aby odpovídala domácí situaci a je vedena pod názvem KCF (Korean Standard Classification of Functioning, Disability, and Health).⁸

1.1.2 Právní definice osob se zdravotním postižením

Podle Zákona o sociálním zabezpečení osob se zdravotním postižením vydané korejským Ministerstvem zdravotnictví a sociálního zabezpečení, za osobu se zdravotním postižením se považuje osoba, jejíž každodenní či společenský život je zásadně ztížen fyzickým či psychickým postižením. Typy a stupně postižení jsou determinovány předpisy Ministerstva zdravotnictví a sociálního zabezpečení.⁹ ¹⁰

V českém právu je definice závislá na zákoně, ze kterého vychází. V případě Zákona o zaměstnanosti¹¹, se jako „osoba se zdravotním postižením“ bere osoba, která je a) invalidní ve třetím stupni, b) invalidní v prvním nebo druhém stupni, nebo c) zdravotně znevýhodněná osoba.¹²

Zákon o sociálních službách¹³ se obecně týká „podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci“ a mimo jiné zajišťuje příspěvky osobám, které potřebují pomoc jiné fyzické osoby. Přímá definice osoby se zdravotním postižením v tomto zákoně není, ve § 3 je pouze stanoveno „zdravotní postižení tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby“.¹⁴

⁷ ÚZIS ČR. *Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví: O klasifikaci* [online].

⁸ History of the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF), 2002. In: *Disability data briefing* [online]. Australian Institute of Health and Welfare, s. 1-4, s. 1-4

⁹ 장애인복지법, 2021. *국법령정보센터: 법제처* [online].

¹⁰ 보건복지부. *장애인복지법 시행령* [online].

¹¹ Zákon č. 435/2004 Sb.: Zákon o zaměstnanosti. *ZÁKONY PRO LIDI: Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online].

¹² Zákon č. 435/2004 Sb.: Zákon o zaměstnanosti. *ZÁKONY PRO LIDI: Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online], § 67

¹³ Zákon č. 108/2006 Sb.: Zákon o sociálních službách. *ZÁKONY PRO LIDI: Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online].

¹⁴ Zákon č. 108/2006 Sb.: Zákon o sociálních službách. *ZÁKONY PRO LIDI: Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online], § 1, § 3,

1.2 Statistiky – přehledy hlavních statistických dat týkajících se OZP v Korejské republice

V této části budou pokryty přehledy několika statistik týkajících se situace osob se zdravotním postižením v Jižní Koreji. Je důležité zmínit, že data těchto statistik pokrývají časové období let 2000 až 2020. A nejnovější data zdrojů, ze které je čerpáno, sahají nejpozději do roku 2021.

1.2.1 Počet registrovaných osob se zdravotním postižením

V Korejské republice v roce 2016 byl počet osob registrovaných jako osob se zdravotním postižením byl 2,511 milionu.^{15,16} O dva roky později dosáhl počet 2,517 milionu¹⁷ a v roce 2021 přes 2,63 milionu.¹⁸ Z tohoto počtu v roce 2016 pobíralo invalidní důchod 350 tisíc osob.¹⁹ Počet registrovaných osob tvoří přibližně 5% celkové populace Jižní Koreje, kdy více než polovinu z nich tvoří lidé věku 60 a více let.²⁰ Pro srovnání, v roce 2001 tvořil počet z celkové populace 2,4 %.²¹

¹⁵ Health Statistics: Number of Registered Persons with Disabilities and Disability Pension Recipients. *Ministry of Health and Welfare* [online].

¹⁶ Jižní Korea má přibližně 50 milionů obyvatel.

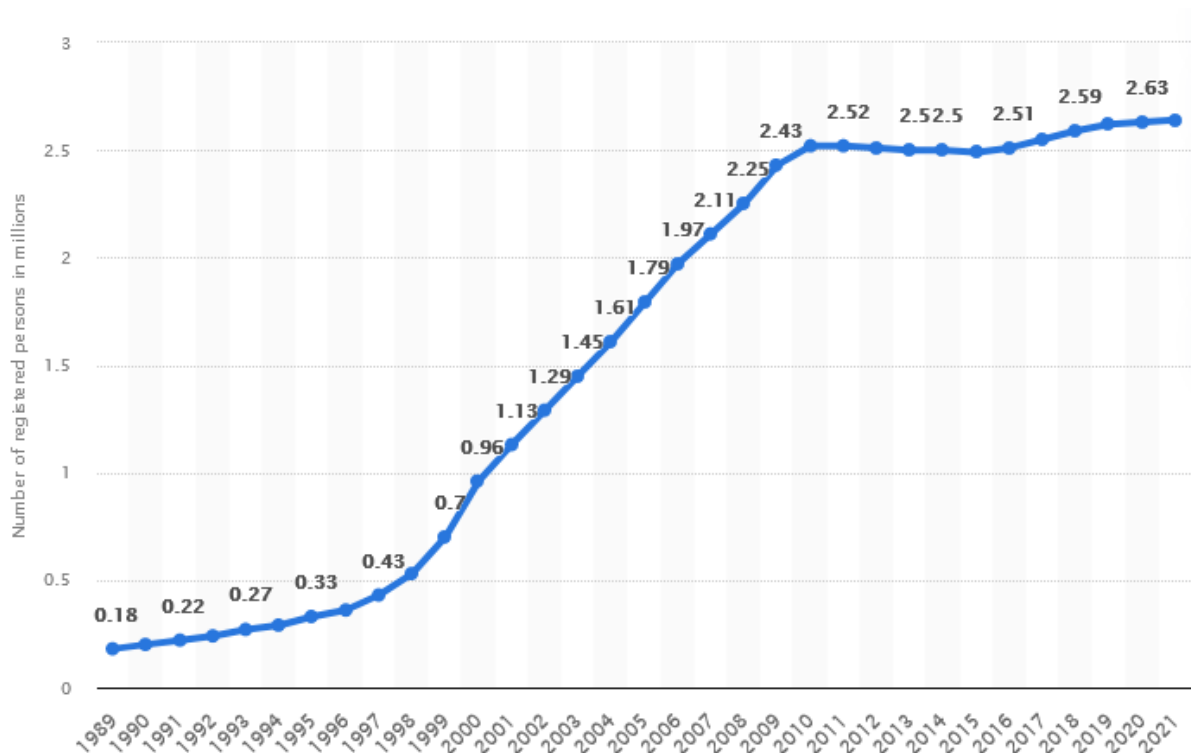
¹⁷ Statistics on the Disabled, 2020. *Statistics Korea* [online]. 2020, str. 1

¹⁸ State of Health: Total number of persons registered as disabled in South Korea from 1989 to 2022, 2023. *Statista* [online].

¹⁹ Health Statistics: Number of Registered Persons with Disabilities and Disability Pension Recipients. *Ministry of Health and Welfare* [online].

²⁰ Statistics on the Disabled, 2020. *Statistics Korea* [online]. 2020, str. 1

²¹ BAHK, Jinwook, Hee-Yeon KANG a Young-Ho KHANG. The Life Expectancy Gap between Registered Disabled and Non-Disabled People in Korea from 2004 to 2017. *International Journal of Environmental Research and Public Health* [online]. 2019, str. 1

Na grafu je znázorněn celkový počet registrovaných osob se zdravotním postižením s Jižní Koreji od roku 1989 do roku 2021 – čísla jsou zaokrouhlená a uvedena v milionech.²² K největšímu a nejrapidnějšímu růstu docházelo mezi lety 2001 a 2010 a dá se předpokládat, že k následnému pomalejšímu nárůstu došlo tím, že už nebyl tak vysoký počet neregistrovaných osob a spíše už šlo o registraci dětí s novou diagnózou.

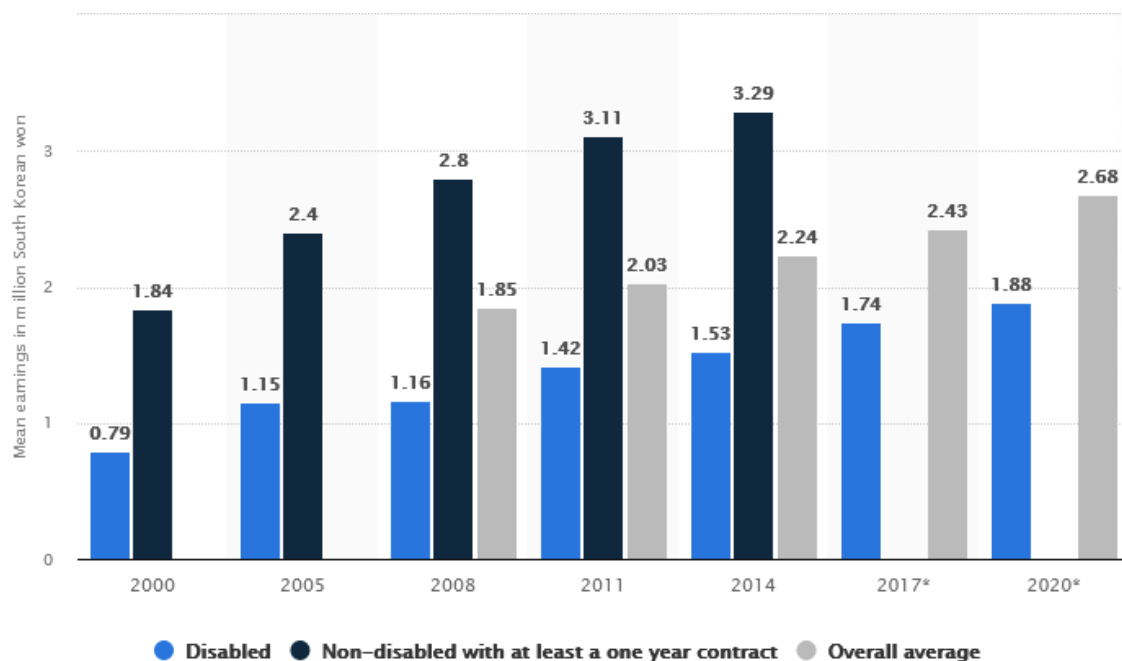
1.2.2 Příjem domácností osob se zdravotním postižením

Nárůst příjmu domácností byl v 2018 2,2 % v domácnostech s průměrným příjmem 58,28 milionu wonů za rok/941 401,97 Kč, v domácnostech osob s postižením byl nárůst o 0,1 % s průměrným příjmem 41,53 milionu wonů/ 697590,37 Kč.²³ To znamená, že nárůst byl mnohem nižší v domácnostech osob se zdravotním postižením. Mají jednak statisticky nižší průměrný příjem a jednak jeho roční nárůst je ve srovnání s běžnými domácnostmi výrazně nižší.

²² State of Health: Total number of persons registered as disabled in South Korea from 1989 to 2021, 2023. *Statista* [online].

²³ Statistics on the Disabled, 2020. *Statistics Korea* [online]. 2020, str. 3

S přibývajícím věkem se zvyšuje měsíční příjem handicapovaných, jejich příjem dosahuje přibližně 70 % průměrného příjmu všech pracujících.²⁴

Na grafu 1 je uveden průměrný měsíční výdělek pracujících osob se zdravotním postižením v Jižní Koreji od roku 2000 do roku 2020 – čísla jsou uvedena v korejských wonech. Jak ukazuje graf, každý rok se příjmy OZP sice zvyšují, ale stále velmi zaostávají za průměrnými příjmy.^{25 26}

²⁴ STATISTA. *Average monthly earnings of disabled workers in South Korea from 2000 to 2020* [online]. 2021.

²⁵ Tamtéž

²⁶ Pozn.: Tento graf slouží pouze k malému ilustrativnímu přehledu, jelikož původní zdroj neuvádí u let 2000 a 2005 průměrný výdělek a u let 2017 a 2020 nejsou uvedeny příjmy osob bez postižení, které mají alespoň roční pracovní smlouvu.

1.2.3 Pracovní zastoupení

Characteristic	Governmental	Private
2007	1.6%	1.53%
2008	1.76%	1.72%
2009	1.97%	1.86%
2010	2.4%	2.21%
2011	2.52%	2.24%
2012	2.57%	2.3%
2013	2.63%	2.41%
2014	2.65%	2.48%
2015	2.8%	2.53%
2016	2.81%	2.58%
2017	2.88%	2.67%
2018	2.78%	2.7%
2019	2.86%	2.83%
2020	3%	2.96%
2021	2.97%	2.96%

V tabulce 1 je zachyceno rozmezí mezi lety 2007 a 2020 znázorňující podíl pracovní síly osob se zdravotním postižením podle sektoru. Prvních deset sledovaných let se rok od roku podíl zvyšoval, a to jak v soukromém, tak i ve veřejném sektoru. Ve veřejném sektoru pak nastalo třikrát snížení, zatímco v soukromém pouze jednou. V roce 2021 byl podíl v obou sektorech téměř stejný.²⁷

1.2.4 Zdravotní situace, průměrná délka života a riziko sebevraždy osob se zdravotním postižením

a) Zdravotní situace a průměrná délka života

Díky modernizaci, lepší zdravotní a lékařské péči, přístupu k lékům, antibiotikům a dalším aspektům, se zlepšuje kvalita a průměrná délka života. Statistika prováděná na datech v rozmezí let 2004 a 2017 uvádí, že průměrná délka života se u mužů se zdravotním

²⁷ STATISTA. *Share of disabled labor force employed in South Korea from 2007 to 2020, by sector* [online]. 2021.

postižením zvýšila o 5,5 let, tedy na 66,3 let a u žen se zdravotním postižením se zvýšila o 4,6 let, tedy na 70,2 let.

Rozdíl v průměru délky života handicapovaných a nehandicapovaných se snížil z 20,4 let (2004) na 16,4 let (2017). Mezi jednotlivými stupni postižení je průměr samozřejmě také dosti odlišný. U osob s nejnižší stupněm postižení je délka života kolem 77,7 let, zatímco u nejvyššího stupně je pouze 49,7 let.^{28/29}

Podle srovnání provedeného v roce 2017, počet dnů, který osoby se zdravotním postižením využily zdravotní zařízení či hospitalizací byl 2,6krát větší než u běžné populace. Průměrný počet dnů v těchto případech byl 56,5 dní.³⁰

b) Riziko sebevraždy

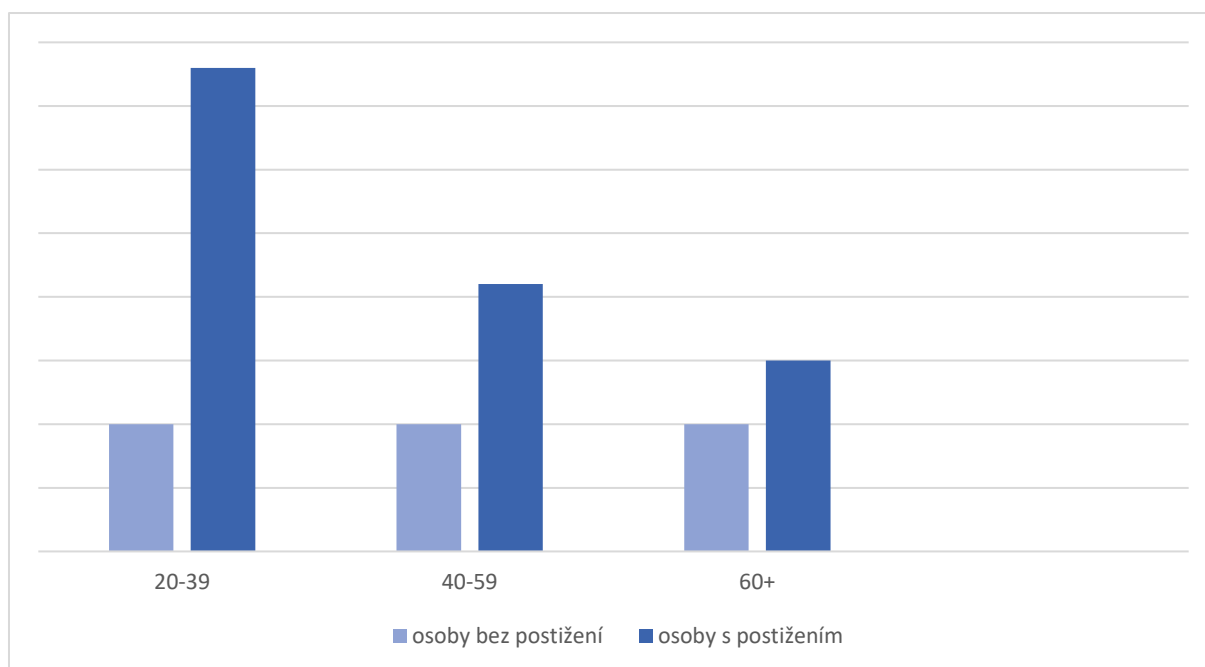
Při studii dat z let 2003-2013 bylo zjištěno, že osoby se zdravotním postižením mají 1,9krát větší riziko spáchání sebevraždy než zbytek obyvatelstva. Výše rizika se liší například podle druhu a stupně postižení, měsíčního příjmu a věku. V porovnání s nehandicapovanými, bylo riziko u lidí ve věku 20 až 39 let 3,8krát větší, 40 až 59 let 2,1krát větší a u lidí věku nad 60 let bylo nejnižší a to 1,5krát.³¹

²⁸ Pro rok 2017 byla průměrná délka života osob bez zdravotního postižení: muži 81,3 let a ženy 86,8 let.

²⁹ BAHK, Jinwook, Hee-Yeon KANG a Young-Ho KHANG. The Life Expectancy Gap between Registered Disabled and Non-Disabled People in Korea from 2004 to 2017. *International Journal of Environmental Research and Public Health* [online]. 2019, str. 3

³⁰ Statistics on the Disabled, 2020. *Statistics Korea* [online]. 2020, str.1

³¹ LEE, Sang-Uk, Sungwon ROH, Young-Eun KIM, Jong-Ik PARK, Boyoung JEON a In-Hwan OH. *Impact of disability status on suicide risks in South Korea: analysis of National Health Insurance cohort data from 2003–2013* [online]. 2017, str. 8

(graf 3: riziko spáchání sebevraždy u osob se zdravotním postižením a bez postižení, vlastní graf)

1.2.5 Průzkumy KOSSDA (Korejská pracovní agentura pro osoby se zdravotním postižením, vývojový institut pro zaměstnání)

Současnou situaci v zaměstnávání osob se zdravotním postižením ukazují tabulky 2 až 7. (Veškerá uvedená data jsou z průzkumu z roku 2021 zaměřená na zaměstnávání OZP.)³²

Tabulka 2: počet firem zaměstnávající osoby se zdravotním postižením

Celkový počet firem	30 982
Firmy zaměstnávající osoby se zdravotním postižením	6 308
Firmy nezaměstnávající osoby se zdravotním postižením	30 982

Tabulka 3: Míra zaměstnanosti zdravotně postižených

0 %	24 674
Méně než 1 %	679

³² KOSSDA. *Survey on the Employment of Persons with Disabilities by Businesses, 2021 : Basic Survey* [online]. 2022.

1-2 %	1 717
2-3 %	1 476
3 % a více	2 436

Tabulka 4: Poloha sídla firmy

Oblast hlavního města	16 913
Metropolitní oblast (Busan, Daegu...)	5 721
Jiné oblasti	8 348

Tabulka 5: Počet firem podle počtu zaměstnanců

1-4 zaměstnanců	11 323
5-49 zaměstnanců	13 565
50-299 zaměstnanců	4 669
300-999 zaměstnanců	1 103
1,000 a více zaměstnanců	322

Tabulka 6: Druh firmy

Soukromý podnikatel	13 257
Právnícká osoba – firma	15 748
Další právnícké osoby	1 977

Tabulka 7: Majitel firmy – osoba se zdravotním postižením

Ano	701
Ne	30 281

Pouze 20 % zkoumaných firem zaměstnává OZP, z nichž 38,6 % zaměstnává 3 a více procent OZP (7,9 % z celkového počtu firem). Nejvíce takových firem je v oblasti hlavního města a jednalo se zejména o soukromé firmy do 50 zaměstnanců. 2,3 % majitelů zkoumaných firem je vlastníky firmy.

1.3 Historie

V této části bych ráda stručně charakterizovala historická východiska současného stavu, jež pomohou pochopit v historické perspektivě také některé současné jevy. Stručně zmíním období dynastie Joseon, které končí již na začátku 20. století. Samotné 20. století představuje významný zlom, proto mu věnuji více pozornosti, jelikož se nejvíce věnuji současné situaci.

1.3.1 Období Joseon (1401–1910)

Během celého období Joseon bylo mnoho lidí v různých více či méně důležitých pozicích, kteří zastávali názor, že všichni by měli pracovat bez rozdílu. Lidé s různými druhy postižení – nevidomí, neslyšící, němí a lidé s omezením pohybu – byly podporováni v tom, aby měli práci, kterou by byli schopni vykonávat, například včejštění. Administrativa pro kulturní dědictví toto období srovnává s moderním a komentuje, že jde o výrazný kontrast vůči dnešnímu pohledu, že osoby se zdravotním postižením jsou bezpodmínečně bráni jako sociálně handicapovaní, omezení na své domovy či instituce, které se o ně starají, a pouze dostávají peníze od státu.³³

Mimo to vláda období Joseon zaváděla různé podpůrné politiky, například že osoby se zdravotním postižením byli osvobozeni od daní a různých dalších povinností. Obecní samospráva mohla poskytnout asistenta pro pomoc s vykonáváním různých aktivit a příležitostně pořádala hostiny i pro jiné znevýhodněné osoby, kde dostávali věci denní potřeby. Byly založeny i další pomocné instituce, které měly pomáhat osobám se zdravotním postižením v krizi.³⁴

Z dopisu psané panovníkem Taejoem z roku 1392 vyplývá, že již při formujícím se Joseonu existovala určitá sociální podpora pro staré, sirotky a handicapované. Problematika osob se zdravotním postižením se pak poprvé objevila o rok později v Análech dynastie Joseon,

³³ CULTURAL HERITAGE ADMINISTRATION. *조선시대 장애인, 그들에게 사회적 장애는 없었다* [online]. [cit. 2023-12-10]. 2013.

³⁴ Tamtéž

kde bylo psáno, že chudí z důvodu špatného zdraví, starého věku mj budou osvobozeni od různých povinností. V Análech krále *Jeongjonga*³⁵ (1400) bylo zaznamenáno, že se snažili, aby tito lidé nepřišli o místo k bydlení.³⁶

Ze záznamu z roku 1426 je zřejmé, že král Sejong³⁷ napomínal úředníky, pokud zanedbávali stanovené sociální zabezpečení. To v té době mimo jiné představovalo dary, zřízené organizace, například chrám Myeongtong³⁸ a aktivity pro podporu soběstačných aktivit handicapovaných poskytováním prací speciálně pro ně.³⁹

Handicapovaní v panovnické rodině

Během období Joseon bylo mnoho historických osobností, které dosáhly výjimečných úspěchů nehledě na svůj handicap.

V panovnické rodině a mezi jejich příbuznými bylo mnoho handicapovaných osob. Historické záznamy dokládají např., že jedním z nich byl například 4. panovník dynastie Joseon Sejong Veliký⁴⁰, který měl zrakové postižení a od určitého věku pro něj bylo těžké chodit bez hole v tmavých místech. 14. panovník Seonjo⁴¹ trpěl psychózou a měl manické stavy. 19. panovník Sukjong⁴² měl zrakové postižení, které se u něj v průběhu let postupně zhoršovalo, následkem čehož ztratil zrak úplně. U posledního panovníka dynastie Joseon, Sunjonga⁴³, se zdá podle historických záznamů pravděpodobné, že trpěl nějakou formou autismu.

Handicapovaní umělci

Za zmínku stojí to, že během tohoto období byl zavedený systém, který podporoval soběstačnost nevidomých. Mnoho nevidomých díky tomu bylo hudebníky a mnoho z nich bylo slavných. V pozdním období Joseon mnoho nevidomých hudebníků se potulovalo po ulicích, kde hráli.⁴⁴

³⁵ Žil v letech 1367–1422 a vládl v letech 1357–1418.

³⁶ JO, Bong-hyun. 조선시대 장애인복지, 현대와 세계를 뛰어넘었다. *Social Focus* [online]. 2020.

³⁷ Žil v letech 1397–1450 a vládl v letech 1418–1450.

³⁸ Chrám Myeongtong byl pravděpodobně postaven v severní části tehdejšího hlavního města Myeongtongbang; tehdejší hlavní město Hanyang, dnešní Seoul.

³⁹ JO, Bong-hyun. 조선시대 장애인복지, 현대와 세계를 뛰어넘었다. *Social Focus* [online]. 2020.

⁴⁰ Žil v letech 1397–1450

⁴¹ Žil v letech 1567–1608

⁴² Žil v letech 1674–1720

⁴³ Žil v letech 1907–1910

⁴⁴ JO, Bong-hyun. 조선시대 장애인복지, 현대와 세계를 뛰어넘었다. *Social Focus* [online]. 2020.

Sejong Veliký

Krále Sejonga jsem zmínila již v předchozím textu, neboť sám byl zrakově postižený. Možná právě proto byl Sejong Veliký vládcem, který již v polovině 15. století bral v potaz lidská práva a sociální podporu znevýhodněných osob. Je chválen za to, že tak činil, a to z vlastního zájmu, ne z povinnosti. Lidé byli odměňováni či trestáni za své chování vůči postiženým. Snažil se handicapované vytvořit i pracovní příležitosti a možnost získání nezávislosti – tito lidé po celé zemi vykonávali např. předpovídání budoucnosti, ochranu domů, čtení sůter a hraní na hudební nástroje. Aktivně podporoval organizaci pro osoby se zrakovým postižením, osoby nad sedmdesát let či osoby vážně nemocné měli pomocníka.⁴⁵

Přes tyto snahy krále Sejonga a jiných nebyla péče o osoby se zdravotním postižením systematická a jejich postavení bylo nelehké. Zlom přišel v druhé polovině 20. století.

1.3.2 Novodobé období od 20. století po současnost

Před přijetím prvních zákonů v roce 1977 a 1981 nebyla v moderních dějinách Korejské republiky oficiální politika státu, která by zajišťovala podpůrnou pomoc osobám se zdravotním postižením. V kombinaci s negativním postojem vůči postižení ze strany společnosti, byly možnosti podpory velmi omezené a jedinou péčí osoby se zdravotním postižením měly ze strany příbuzných. V oblasti přístupu ke vzdělání a zaměstnání v několika případech získali pomoc pomocí petic.⁴⁶

Kim JaeWon ve své práci uvádí, že aktivismus a veřejný diskurz související se zdravotním postižením se dá dělit na období do roku 2007 a po roce 2007, kdy zlomem bylo uzákonění zákazu diskriminace osob se zdravotním postižením. Ráda bych se tohoto dělení držela a v poskytl shrnutí zásadních událostí, které ovlivnili životy osob se zdravotním postižením.⁴⁷

⁴⁵ _Happy Education. 장애인 복지 정책의 선구자 세종대왕. *행복한교육* [online]. 2013.

⁴⁶ YOU, Dong Chul a Se Kwang HWANG, 2018. *Achievements of and challenges facing the Korean Disabled People's Movement* [online]. 2018, str. 1262

⁴⁷ KIM, JaeWon. *From Invisible Beneficiaries to Rights Bearers: How the Disability Rights Movement Changed the Law and Korean Society* [online]. 2020, str. 154

Druhá polovina 20. století až 2007

Mezi rokem 1948 a pozdními 80. lety byl aktivismus a možnost uplatňovat práva velmi sporadická a jednalo se spíše o izolované případy. Po vypuknutí Korejské války⁴⁸ byl uzákoněna pomoc zraněným vojákům a policistům – zdravotní, finanční a speciální školení. Stejná legislativní pomoc se ostatním osobám se zdravotním postižením dostala až v roce 1981 přijetím prvního zákona obecně zaměřeného na OZP.⁴⁹

Počátky aktivismu byly od svého začátku v 60. letech spjaty se vzděláním, jmenovitě s nulovou možností dostat se na určité školy kvůli vyžadovaným fyzickým testům, a zamítnutí přijetí na vysoké školy kvůli postižení i přes skvělé studijní výsledky. Např. v roce 1967 byla zahájena kampaň za změnu požadovaných fyzických testů. Ministerstvo školství nebylo příliš ochotné situaci měnit, za což bylo kritizováno a v roce 1972 byli uchazeči se zdravotním postižením nižších a středních škol oprostěni od fyzických testů.⁵⁰

Po vojenském převratu a získání moci generálem Chun Doo-Hwanem,⁵¹ tehdejší vláda prohlásila, že jejím hlavním cílem je „blahobyt země“, který byl zaměřen i na osoby se zdravotním postižením.⁵² Veškerá snaha zaměřená na tento cíl byla konána zejména kvůli obavám kvůli nedostatku legitimacy vlády a mezinárodní kritiky. Přes tuto spornou motivaci byla tato snaha velkým přínosem a vznikl tak například Zákon o sociální péči pro mentálně a tělesně postižené osoby,⁵³ který OZP zlepšoval dostupné benefity a služby. V 80. letech vznikly důležité organizace zaměřující se na osoby se zdravotním postižením, např. Korejská asociace rodičů zdravotně postižených osob. A pracovalo se také na Olympijských a paralympijských hrách konajících se v roce 1988.⁵⁴ Na Paralympijské hry se ještě zaměřím v části 3.2.

Začátkem roku 1988 byla zahájena kampaň s cílem uzákonění kvót zaměstnanosti OZP a také sociální zabezpečení osob se mentálním a fyzickým postižením. Část aktivistů šla pomalou, mírovou cestou, zatímco část se rozhodla pro razantnější krok a v centru Soulu

⁴⁸ 1950–1953

⁴⁹ KIM, JaeWon. *From Invisible Beneficiaries to Rights Bearers: How the Disability Rights Movement Changed the Law and Korean Society* [online]. 2020, str. 155

⁵⁰ Tamtéž

⁵¹ Žil v letech 1931–2021 a vládl v letech 1980–1988.

⁵² KIM, JaeWon. *From Invisible Beneficiaries to Rights Bearers: How the Disability Rights Movement Changed the Law and Korean Society* [online]. 2020, str. 155

⁵³ Tamtéž

⁵⁴ Tamtéž, str. 157-8

obsadila kostel a držela hladovku s požadavkem, aby se vláda nejprve zaměřila na jejich požadavky a nezabírala se pouze Paralympiádou.⁵⁵

Po Paralympijských hrách v roce 1988 byl novelizován Zákon o sociálním zabezpečení tak, aby zahrnoval ustanovení týkající se státní finanční podpory.⁵⁶ S tímto zákonem byl také zahájen oficiální registrační systém pro OZP se šesti stupni rozdělení postižení a přidělených podpory. Tomuto systému se budu více věnovat v sekci 2.1.1.6 a 3.1. Požadavku týkajícího se povinných kvót bylo vyhověno přijetím zákona v roce 1990 o zaměstnanosti OZP. (Původní povinná kvóta byla vládou posunuta, kvůli firmám, které jim oponovaly.)⁵⁷

Vláda také v 60. letech změnila využívání zařízení, která do té doby sloužila pro válečné sirotky a osoby bez domova. vládě, která Kvůli neochotě vlády tato zařízení přímo spravovat, je přenechala do rukou organizací a obyvatel, kteří za jejich správu dostávali státní finanční podporu. Vlivem nových správců, kteří využívali nezájmu státu, docházelo v těchto zařízeních ke korupci a porušování lidských práv. Více se tomuto věnuje část 3.1 a 3.2.⁵⁸

V polovině 60. let, kdy misionáři opouštěli Korejskou republiku, za sebou zanechali zařízení pro válečné sirotky a osoby bez domova. Tato zařízení byla vládou přenechána do rukou organizací a obyvatel, načež za jejich správu dostávali státní finanční podporu. Kvůli neochotě vlády přímo tato zařízení spravovat a vlivu nových správců, docházelo ke korupci a porušování lidských práv. Více se tomuto věnuje část 3.1 a 3.2.⁵⁹

Po mnoha jednáních a peticích byl také v roce 2005 přijat zákon o dopravě, který připsal vládě zákonnou povinnost zajistit bezbariérovou dopravu. Tato povinnost znamenala posun v sociální inkluzi a zajištění práva používat všechny dopravní prostředky bez diskriminace.⁶⁰

Období od roku 2007 až 2023

Toto období je charakteristické svým zaměřením poskytnout OZP co možná největší svobodu volby, zapojení se do společnosti a nezávislý život. Snaha o dosažení těchto cílů byla

⁵⁵ KIM, JaeWon. *From Invisible Beneficiaries to Rights Bearers: How the Disability Rights Movement Changed the Law and Korean Society* [online]. 2020, str. 159

⁵⁶ Tamtéž

⁵⁷ Tamtéž, str. 159-160

⁵⁸ Tamtéž, str. 160-161

⁵⁹ Tamtéž

⁶⁰ Tamtéž, str. 166

zahájena Korejskou republikou koncem 90. let a k nejzásadnějším změnám docházelo právě v období po roku 2007, kdy se například začalo diskutovat o asistovaném bydlení pro OZP.⁶¹

Zásadním krokem a významným milníkem bylo v březnu 2007 schválení Zákona o diskriminaci zdravotního postižení (Disability Discrimination Act, zkráceně DDA) jako výsledek iniciativy skupin jako Solidarity of Korea. DDA byl prvním komplexním korejským zákonem, který zahrnoval sociální model postižení. Zakazuje diskriminační jednání vůči skutečnému i domnělému postižení, klade důraz na sociální kontext a postoje a předsudky lidí.⁶²

Tento zákon položil silný právní základ a představoval významný krok k tomu, aby se Korejská republika stala integrovanějším národem.⁶³ A už během prvních osmi měsíců po implementaci DDA se procento obdržných stížností na diskriminaci souvisejících se zdravotním postižením, zvýšilo o 47 %.⁶⁴

⁶¹ KIM, JaeWon. *From Invisible Beneficiaries to Rights Bearers: How the Disability Rights Movement Changed the Law and Korean Society* [online]. 2020, str. 167

⁶² Tamtéž, str. 168-169

⁶³ Tamtéž

⁶⁴ Tamtéž, str. 172

2. Podpora a integrace osob se zdravotním postižením

2.1 Státní podpora

Tato část je zaměřena na představení různých způsobů, jakými se vláda Korejské republiky snaží změnit a zlepšit životy osob se zdravotním postižením. Zabývá se zákony, programy a taktikami navrženými na podporu sociálního začleňování OZP. Každé ministerstvo se v průběhu roku snaží o různé krátkodobé i dlouhodobé plány a akce, které by situaci zlepšily, včetně kampaní na zvyšování povědomí o zdravotním postižení.

Jak jsem zjistila při vlastním zkoumání programů korejských ministerstev a zásadních zákonů zaměřené na OZP, každé ministerstvo má své vlastní plány a pořádá různé akce v průběhu roku, a jejich příčleněné zákony přímo stanovují povinnost zvyšovat povědomí o zdravotním postižení široké veřejnosti.

U každého ministerstva v této kapitole jsou proto uvedeny pouze ty plány, akce a články zákonů, které jsou relevantní, dlouhodobé či každoroční, a mají největší vliv na integraci OZP.

2.1.1 Ministerstvo zdravotnictví a sociálního zabezpečení

Jako první představím podporu ze strany Ministerstva zdravotnictví a sociálního zabezpečení (dále jen MOHW),⁶⁵ která má široký rozsah svého zaměření, zejména z právního hlediska, a v mnoha právních částech se překrývá a doplňuje s jinými ministerstvy, které jej hlouběji doplňují.

Jak již bylo řečeno, u každého ministerstva bude zmíněna jen nejpodstatnější část jejich aktivit a programů týkajících se OZP. U MOHW se dá například jako reprezentativní zmínit finanční podpora v oblasti dentálního zdraví, se kterým mají problém zejména osoby s psychickými problémy a také snaha vymyslet způsob, jak zabránit sebevraždám.⁶⁶

2.1.1.1 Zákon sociálního zabezpečení osob se zdravotním postižením

V roce 1981 byl vydán Zákon sociálního zabezpečení osob se zdravotním postižením, který upřesňuje odpovědnost státu a místních samospráv za zajištění práv zdravotně postižených, všestrannou podporu sociálního zajištění, prevence a rehabilitace a přispívá

⁶⁵ Ministry of Health and Welfare

⁶⁶ MOHW. *The 27th Health Insurance Policy Review Committee in 2021* [online]. 2021.

k sociálnímu zabezpečení a sociální integraci (§ 1). § 9 hovoří obecně o odpovědnosti státu a místních samospráv a § 10-2 se zabývá pětiletými plány, které má MOHW na starost – těmi se budu více zabývat v podkapitole 2.1.1.5 v části Klasifikační systém.⁶⁷

Práva a právní ochrana

V uvedeném zákoně se § 4 zaměřuje na respektování osob se zdravotním postižením, jejich důstojnosti a hodnot a stanovuje, že by s nimi podle toho mělo být zacházeno. § 8 zakazuje diskriminaci z důvodu postižení ve všech oblastech politického, hospodářského, sociálního nebo kulturního života. OZP nikdo nesmí urážet, pohrdat jimi a je protizákonné tyto osoby využívat pro nezákonné výdělečné činnosti.⁶⁸

§ 2 definuje zneužívání osob se zdravotním postižením a pokrývá vše od zločinů jako napadení, vražda a obchodování s lidmi, až po podvody a vydírání, poškození majetku, vykořisťování a podněcování. Rozšiřující výčet protizákonného jednání vůči handicapovaným a povinnost státu a místních samospráv implementovat politiku zajišťující prevenci a zákaz zneužívání OZP je dále uveden v § 59-7 a § 59-8.⁶⁹

V návaznosti na to se dá zmínit § 59-11, ve kterém je psáno, že pro zneužívané handicapované osoby mohou být zřízeny azylové domy k dočasné ochraně a jejich rehabilitace do společnosti.⁷⁰ V roce 2017 existovalo 9 takových azylových domů pro ženy se zdravotním postižením, které jsou oběťmi sexuálního násilí⁷¹ a v roce 2019 byly 2 obecné azylové domy pro osoby se zdravotním postižením.⁷²

Finanční zátěž OZP

§ 30 se zabývá snížením finanční zátěže v podobě jízdného a jiných nezbytných záležitostí, jinou peněžní úlevu řeší § 30-2, který se týká domácností, ve které je osoba se zdravotním postižením. § 38 se taktéž zabývá finanční zátěží, v tomto případě se jedná o školné.⁷³

⁶⁷ KOREA LEGISLATION RESEARCH INSTITUTE. *Act On Welfare Of Persons With Disabilities* [online].

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Tamtéž

⁷⁰ Tamtéž

⁷¹ MINISTRY OF GENDER EQUALITY AND FAMILY. *Concentration on Gender Equality, Balance of Work and Family, and Strengthening of Safety for Women and Youths* [online]. 2017.

⁷² KIM, Hee-Jin a Ok-Chai CHOI, 2019. *Experiences of Workers at Domestic Violence Shelters in South Korea* [online]. 2019, str. 101.

⁷³ KOREA LEGISLATION RESEARCH INSTITUTE. *Act On Welfare Of Persons With Disabilities* [online].

§ 49 se týká příspěvků pro osoby se zdravotním postižením, které jim mohou být poskytnuty, aby nahradily dodatečné náklady vzniklé v důsledku jejich postižení.⁷⁴ Jejich výše závisí na finančním podmínkám a míře postižení.⁷⁵

Jako poslední bych zmínila § 60-2 a § 60-3 zaměřené na sociální zařízení pro zdravotně postižené (míněno jako obytná zařízení). Tato zařízení poskytují ubytování či pomoc s bydlením, lékařské ošetření a komunitní aktivity. Možnost bydlení v těchto zařízeních je udělováno na základě způsobilosti žadatele.⁷⁶

Statistický přehled sociálních (obytných) zařízení pro OZP

Na následujícím grafu je možné vidět, že počet těchto obytných zařízení v letech 2012 až 2019 narůstal. Z důvodu právní revize týkající se klasifikace sociálních zařízení bylo množství již existujících zařízení překlasifikováno na pobytová zařízení pro osoby se zdravotním postižením, čímž došlo k prudkému nárůstu v jejich počtu po roce 2011.⁷⁷

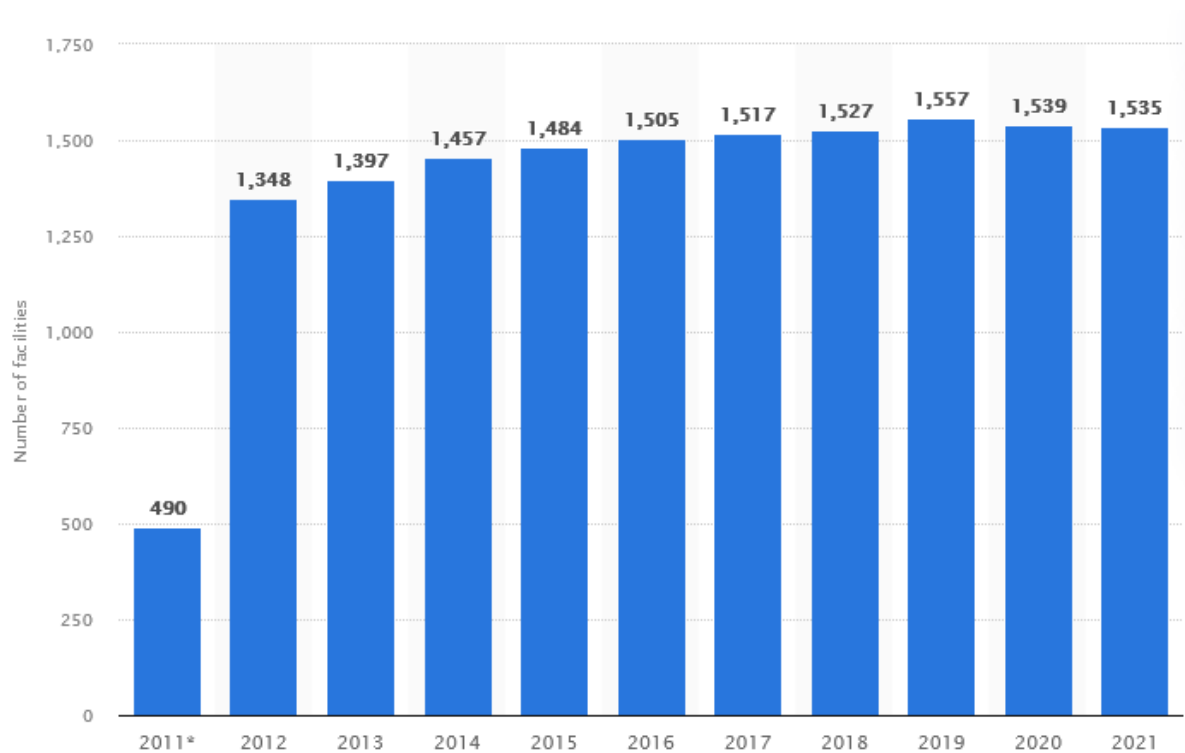
⁷⁴ Tamtéž

⁷⁵ Kromě jiných omezení, které stojí za menším příjmem, jsou jedním z nich větší náklady na léčbu. V analýze z roku 2021 se zjistilo, že celkové roční náklady u osob se zdravotním postižením jsou přibližně 3,6krát větší než u osob bez postižení.

LEE, Changwoo, Changwoo LEE a Clara LEE. Are high medical costs incurred by people with disabilities excessive? *PLOS ONE* [online]. 2022, str.6

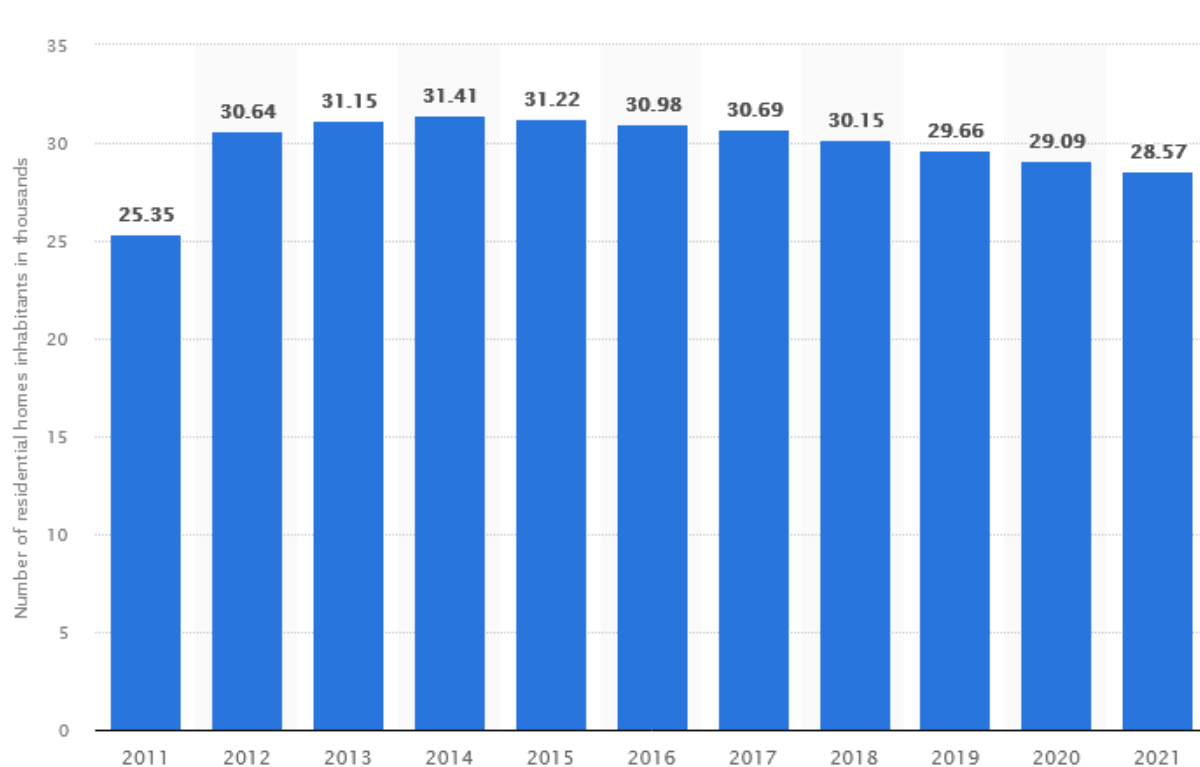
⁷⁶ KOREA LEGISLATION RESEARCH INSTITUTE. *Act On Welfare Of Persons With Disabilities* [online].

⁷⁷ STATISTA. *Total number of residential homes caring for disabled people in South Korea from 2011 to 2021* [online]. 2022.

Na dalším grafu je zachycen počet osob obydávající tato obytná zařízení v letech 2011 až v 2021. je tedy zjevné, že dochází k pomalé deinstitucionalizaci od roku 2014, ale je opravdu pomalá.⁷⁸

⁷⁸ STATISTA. *Total number of disabled people living in residential homes in South Korea from 2011 to 2021* [online]. 2022.

2.1.1.2 Zajišťování práv osob se zdravotním postižením

Pokud se podíváme na další konkrétní opatření, v roce 2015 byly zavedeny povinné bezbariérové certifikace pro nové veřejné budovy. V roce 2017 byl vytvořen právní základ pro poskytování sociálních služeb pro osoby s duševním onemocněním, toho bylo dosaženo prosazením Zákona o zlepšení duševního zdraví a podpoře sociálních služeb pro duševně nemocné osoby. A v roce 2019 došlo po mnoha letech protestů k postupnému zrušení systému klasifikace invalidity, který se do té doby používal.⁷⁹

Vláda předchozího prezidenta Moon Jae-ina tehdy vyjádřila ochotu zlepšit systém opatrovnictví dospělých. Původní systém byl kritizován za omezování právní způsobilosti osob se zdravotním postižením a byl změněn v roce 2013, ale stále v tomto systému zůstávaly problémy a byla zvážena opatření ke zlepšení. Jako příklad se dá uvést, že jednou oblastí je i diskriminace osob se zdravotním postižením při uzavírání životního pojištění. § 732 Obchodního zákona původně zcela zakazoval mentálně postiženým osobám uzavřít

⁷⁹ MOHW, *Korea Reviews Its Progress and Limitations in Ensuring the Rights of Persons with Disabilities* [online]. 2019.

životní pojištění. Později byl zákon pozměněn a možnost uzavření pojištění bylo povoleno i osobám s omezenou rozhodovací schopností.⁸⁰

2.1.1.3 Pátý komplexní plán

Jak již bylo zmíněno v úvodu části 2.1.1.1, jedná se o pětileté plány na zlepšení integrace OZP. Pátý komplexní plán byl stanoven na období 2018-2022 a zaměřoval se na oblasti sociálního zabezpečení a zdraví; vzdělání, kultury a sportu; ekonomické samostatnosti; práva a bezpečí a sociální inkluze s 22 klíčovými cíli a 70 opatřeními. Tento plán nesl heslo: „Vytváříme společnost, kde lidé se zdravotním postižením žijí s ostatními bez diskriminace!“⁸¹

Sociální zabezpečení a zdraví

Na rok 2019 bylo naplánováno zrušení systému hodnocení zdravotního postižení a přijetí systému, který by lépe odpovídal potřebám a podmínkám, ve kterých osoby se zdravotním postižením žijí. K tomuto kroku skutečně došlo, starý systém byl zrušen a byl nahrazen novým. Více se obou systémům bude věnovat dále v následující části a v části 3.1.

Dalším cílem bylo zřízení podpůrného centra pomáhající osobám se zdravotním postižením s bydlením a finanční pomocí při usazení po deinstitutionalizaci. A zřízení rehabilitačního a zdravotního střediska pro děti s těžkým zdravotním postižením, zavedení systému rodinného lékaře a lékařského střediska pro zvládání chronických onemocnění.

Vzdělávání, kultura a sport

V rámci vzdělávání bylo v plánu navýšení počtu speciálních škol (o 22 škol) a speciálních tříd (o 1 250 tříd). V průměru každý rok mezi lety 2015 a 2019 přibývalo o 2,5 speciálních škol a v roce 2020 došlo k největšímu navýšení za dosavadních sedm let, a to o pět nových speciálních škol.⁸²

⁸⁰ MOHW, *Korea Reviews Its Progress and Limitations in Ensuring the Rights of Persons with Disabilities* [online]. 2019.

⁸¹ MOHW. *We Create A Society Where Persons with Disabilities live with others without Discrimination!* [online]. 2018.

⁸² KO, Jun-tae. Korea adds 5 new special schools, most in 7 years. *The Korea Herald* [online]. 2020.

Dalším cílem bylo rozšíření služeb *Munhwa Nuri Card*⁸³, a tím zajistit více příležitostí pro kulturu a volný čas OZP navštívit turistická místa plně přístupná osobám se zdravotním postižením. Navýšení sportovních center pro handicapované a sportovních tříd a klubů a zvýšit počet speciálních instruktorů, který by pomohl zvýšit účast handicapovaných na sportovních aktivitách.

Ekonomická nezávislost

V plánu zajištění větší ekonomické nezávislosti bylo zvýšit základní částku měsíčního invalidního důchodu na 250 000 wonů (4 276 Kč) v roce 2018 a snaha toto minimum posunout na 300 000 wonů (5 131 Kč) v roce 2021.⁸⁴ Dalšími cíli bylo zvýšení příspěvku v invaliditě, navýšení kvóty zaměstnávání osob se zdravotním postižením a preferenční nákup výrobků na trhu vyrobených osobami s těžkým zdravotním postižením.

Práva a bezpečnost

Snaha o zvyšování povědomí o zdravotním postižení, ochrana práv prostřednictvím institucí, příručka o bezpečnosti a opatření v případě katastrofy pro handicapované.

Sociální zapojení

Vláda vyjádřila záměr rozšířit rozsah dostupnosti informací pomocí mobilních aplikací, softwaru pro čtení obrazovky aj. Jak již bylo zmíněno výše, pro veřejné instituce byly zavedeny povinné bezbariérové certifikace, a tyto certifikace by měly být postupně rozšířené i na soukromé instituce.

V plánu bylo zvýšení počtu nízkopodlažních autobusů z 19 % až na 42 % a přijetí modelů meziměstských autobusů, které by usnadnily cestování osob na vozíčku.

Zhodnocení plánu

⁸³ Cílem karty je zvýšit kvalitu života a uzavřít kulturní propast. Držitelé karty *Munhwa Nuri Card* a lidé z druhé nejnižší příjmové skupiny mají příležitost podílet se na sportu, cestování a umění. Na rok poskytuje 80 000 KRW na osobu (1 383 Kč).

⁸⁴ Toho se povedlo dosáhnout, a i následujících letech se základní část dále navyšuje. V roce 2022 tvořila 307 500 wonů (= 5 134 Kč) a tento rok 323 180 wonů (= 5 396 Kč).
MOHW. *Overview of Pension for Persons with Disabilities* [online].

Rozpočet vyčleněný korejskou ústřední vládou pro zdravotně postižené v roce 2022 se zvýšil na 6,49 bilionu wonů. Pětiletý rozpočet pro zdravotně postižené se v důsledku toho zvýšil o 9,9 %, zatímco celkové výdaje ústřední vlády za stejné období vzrostly o 41,7 %. Výdaje na sociální zabezpečení tvoří 10,4 % HDP, což je méně než průměr zemí OECD⁸⁵, z toho finanční prostředky přidělené zdravotně však tvoří 1,07 % celkových výdajů vlády.

Během pěti let se korejský rozpočet na dopravu a možnost volného pohybu OZP zvýšil 8x, zejména nízkopodlažní autobusy a jiná speciální doprava. Financování však není zatím dostatečné k tomu, aby zajistilo OZP dostatečné možnosti nezávislého pohybu.

Prezident Yoon Suk Yeol uvedl, že hodlá rozšířit integrovanou podporu, která je přizpůsobena individuálním potřebám, s cílem posílit práva a kvalitu života zdravotně postižených. Očekává se, že vláda použije Šestý komplexní plán pro osoby se zdravotním postižením ke snížení diskriminace osob se zdravotním postižením.⁸⁶

2.1.1.4 Šestý komplexní plán⁸⁷

V této části bude představen nejaktuálnější plán, kterým by do budoucna měla Korejská republika posílit práva a zabezpečení OZP. 10. března 2023 byl představen tento nový pětiletý komplexní plán, který bude dále pokračovat v rámci osmi oblastí, které byly stanoveny u předchozího pátého pětiletého plánu.

Mimo to má dojít k dalším změnám. Jednou z nich je fungování sociální podpory. Prozatím stále funguje podpora určená na základě zdravotního stavu a příjmu. To by se mělo změnit a do roku 2026 by osoby se zdravotním postižením měly mít možnost se podle svých potřeb rozhodnout, jaký druh podpory by chtěly využívat.

V dubnu byl zahájen zkušební program urgentní 24hodinové péče v 17 městech, došlo ke změně doby, po kterou je pečováno o osoby s vývojovým postižením v době nepřítomnosti opatrovníka a vláda chce také podpořit handicapované umělce.

⁸⁵ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

⁸⁶ THE DISABILITIES POLICY MONITORING CENTER. <PMC Issue> *Central government budget analysis for the disabled in 2022* [online]. 2022.

⁸⁷ ARIRANG. *S. Korea announces new five-year welfare policy plans for disabled.* [online]. 2023.

2.1.1.5 Invalidní důchod a příspěvky

Invalidní důchod je vyplácen měsíčně lidem s těžkým postižením, kteří mají potíže s vyžitím kvůli ztrátě zaměstnání, nebo mají jinak omezený příjem kvůli svému postižení. Existuje samostatný zákon, Zákon o invalidním důchodu, ve kterém je stanoveno, kdo může být příjemcem důchodu, jak se o něj přihlásit, jaká je stanovená základní částka a ustanovení o sankcích při porušení zákona.⁸⁸ Více informací je dále na stránkách MOHW, kde jsou přesněji rozepsáno, jak se dopočítat částky, kterou je možné získat.^{89/90}

Další možností příjmu pro osoby se mírným či středně těžkým postižením je měsíční příspěvek. Příjemcem mohou být jak osoby starší 18let, tak i osoby mladší. Na výši zde záleží na závažnosti postižení a účelu příspěvku – životní nebo zdravotní, rezidenční nebo vzdělávací.⁹¹

2.1.1.6 Klasifikační systém – Plán a zrušení systému hodnocení zdravotního postižení

V roce 1985 byl představen systém hodnocení zdravotního postižení, který kategorizoval handicapované na základě lékařské prohlídky do jednoho ze šesti stupňů. Mnoho let byl tento systém kritizován a lidé se snažili přimět vládu ke změně tohoto systému. Vláda od října 2017 několikrát diskutovala o jeho zrušení a v roce 2018 vytvořila potřebný právní základ, který vedl k jeho nahrazení dvoustupňovým systémem v červenci 2019.^{92 93}

V souvislosti s touto změnou byl v roce 2019 proveden „Komplexního průzkumu poskytování služeb“, na rok 2020 byl naplánován řádný průzkum, aby napomohl o rozhodování

⁸⁸ MOHW. DISABILITY PENSION ACT. In: *Korean Legislation Research Institute* [online].

⁸⁹ THE DISABILITIES POLICY MONITORING CENTER. <PMC Issue> Central government budget analysis for the disabled in 2022 [online]. 2022.

⁹⁰ Záleží na mnoha faktorech, z nichž některými jsou věk příjemce (18-65 let/65 let a více), zda má daná osoba manžela/manželku a další. Minimální měsíční částkou pro rok 2023 je 323 180 wonů (5 448 Kč).

⁹¹ MOHW. *Disability allowance* [online].

⁹² MOHW. We Create A Society Where Persons with Disabilities live with others without Discrimination! [online]. 2018.

⁹³ Starý systém byl kritizován například za to, že neodrážel individuální potřeby a prostředí, ve kterém handicapovaní žijí, kvůli čemuž byly výrazné rozdíly mezi potřebnou podporou u osob se stejným stupněm postižení, ale žijících na jiných místech a jiných podmínkách. Plán na zrušení systému hodnocení se proto zaměřoval zejména na vytvoření nového systému klasifikace osob se zdravotním postižením a přizpůsobit systém poskytování péče tak, aby lidem s různými potřebami více odpovídal.

o benefitech ohledně mobility a ke stanovení částka výdělků a dalších zaměstnaneckých benefitů, jejichž výše je vyměřována tímto klasifikačním systémem.⁹⁴

2.1.1.7 IT a podpora mladistvých

S cílem zlepšit gramotnost mládeže se zdravotním postižením v oblasti IT se po různých asijských zemích včetně Korejské republiky každoročně pořádá GITC (*Global IT Challenge*)⁹⁵ a tím zlepšit jejich možnosti v zaměstnání a při vysokoškolském vzdělávání.

Významná korejská společnost LG ve spolupráci s MOHW vede GITC od roku 2011 a v listopadu 2022 hostila závěrečné kolo 11. ročníku GITC. Tohoto ročníku se zúčastnilo více než 320 mladistvých z 16 různých států a v Koreji se k dnešnímu dni přilákala asi 4 000 účastníků.⁹⁶

⁹⁴ S. Korea to abolish classification of disabled people. *Yonhap News Agency* [online]. 2018.

⁹⁵ MOHW. “*Confidence-Building at the Global IT Challenge for Youth with Disabilities!*” [online]. 2019.

⁹⁶ LG Supports Young Technology Leaders With Disabilities Through 2022 Global IT Challenge. *LG Newsroom* [online]. 2019.

2.1.2 Organizace na podporu OZP spadající pod MOHW

Pod MOHW spadá oficiálně pouze jediná organizace, načež většina organizací zabývajících se podporou OZP spadá pod korejské Ministerstvo práce a zaměstnání, o kterém budu psát v následující části, 2.1.3.

KODDI – Korejský institut pro rozvoj osob se zdravotním postižením

Institut KODDI jako takový vznikl v roce 2008, historie jeho fungování však sahá do roku 1988, neboť se transformoval z organizace pro paralympijské hry v Soulu. Název a účel se několikrát změnil, než se ustálil na konečně podobě jako KODDI v roce 2008 jako společnost zodpovědná za rozvoj sociální péče pro osoby se zdravotním postižením.⁹⁷

KODDI se zabývá výzkumem na podporu vytváření politiky pro osoby se zdravotním postižením, aby byl podpořen jejich samostatný život. Jedním z těchto způsobů je práce na zlepšení systému sociálního zabezpečení pomocí pětiletých plánů rozvoje sociální péče pro osoby se zdravotním postižením.⁹⁸

⁹⁷ Greeting. *Korea Disabled People's Development Institute* [online].

⁹⁸ Business. *Korea Disabled People's Development Institute* [online].

2.1.3 Ministerstvo práce a zaměstnání

Ministerstvo práce a zaměstnání (dále jen MOEL) má v rámci této problematiky na starost podporu zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, jejich ochranu proti diskriminaci na pracovišti a snaha vymýtit předsudky. Stejně jako u MOHW, i tady se budu zabývat malým zlomkem toho, co MOEL dělá, ale můžu mimo to zmínit snahu o snížení negativního vnímání osob se zdravotním postižením⁹⁹ a podpora handicapovaných osob při vstupu na trh práce.¹⁰⁰

Zákon o podpoře zaměstnanosti a odborné rehabilitaci OZP¹⁰¹

Stejně jako u MOHW se nejprve zaměřím na právní stránku podpory zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, specificky na zákon z roku 1990.

Práce osob se zdravotním postižením

§ 5 a 5-2 pojednává o odpovědnosti majitelů firem spolupracovat s MOEL a poskytovat osobám se zdravotním postižením pracovní příležitosti vhodné s ohledem na jejich schopnosti a nesmí žádného zaměstnance diskriminovat na základě jejich postižení, včetně možnosti povýšení, školení apod. Majitelé jsou povinni vytvářet stabilní pracovní podmínky pro zaměstnance se zdravotním postižením a pomáhat s překonáváním předsudků na pracovišti.

V § 14 se mluví o zajištění státem či místními samosprávami specifického pracovního prostředí pro osoby se zdravotním postižením, aby v něm mohly pracovat ti, kteří mají problém vykonávat práci v běžných pracovních podmínkách.

Podle § 28 firmy zaměstnávající alespoň 50 pracovníků by měly zaměstnávat 5 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců. Tato povinná kvóta se stanovuje každých pět let kvůli poměru osob se zdravotním postižením k celkovému počtu obyvatel.¹⁰²

⁹⁹ JUN, Young-Hwan. Ensuring Persons with Disabilities Get a Decent Job. *Development Asia* [online]. 2020.

¹⁰⁰ Announcement of the "Employment Service Advancement Plan" to Change the Employment Policy Paradigm centered on services. *MOHW* [online]. 2023.

¹⁰¹ ACT ON THE EMPLOYMENT PROMOTION AND VOCATIONAL REHABILITATION OF PERSONS WITH DISABILITIES. *Korea Legislation Research Institute* [online].

¹⁰² § 29 stanovuje, že podrobnosti týkající se majitelů podniků, kteří selhali a nedodrželi vypracování a předložení zprávy o plnění § 28, mohou být zveřejněny pro širokou veřejnost.

Podle § 30 mohou být majitelům podniku být vypláceny odměny za zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Výška příspěvku se odvíjí od počtu zaměstnaných osob se zdravotním postižením. V České republice zaměstnavatelé mají slevy na dani a mohou získat příspěvky na zřízení pracovního místa pro OZP a na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním těchto osob.¹⁰³

Spolupráce s orgány

§ 8 je zaměřený na koordinaci s Ministerstvem školství a MOHW ohledně efektivní realizace projektů zaměřené na pracovní školení apod. a § 9 vyjmenovává instituce, které by měly fungovat, a jaká je jejich oblast specializace.

Abilimpiáda a pracovní agentura

§ 26-3 pojednává o účasti Korejské republiky na Abilimpiádě, o které budu psát dále v samostatné části 2.3.2.

A § 43 pokrývající zřízení pracovní agentury pro osoby se zdravotním postižením. Tato pracovní agentura má na starost podporu zaměstnanosti a pracovní rehabilitaci, poradenství při výběru povolání, zkoušky odborné způsobilosti, adaptační přípravu na práci, provozování zařízení odborného adaptačního vzdělávání a další.

KEAD

KEAD je zkratka pro Korejskou agenturu práce pro osoby se zdravotním postižením, jedná se o přidruženou organizaci pod Ministerstvem práce založena v roce 1990 jejíž založení je ustanoveno v Zákoně o podpoře zaměstnanosti a odborné rehabilitaci osob se zdravotním postižením z téhož roku. KEAD má více než 1 300 zaměstnanců na plný úvazek a mimo jiné má 27 školicích středisek. Zaměřuje se na různé služby pro OZP včetně zprostředkování zaměstnání, odborná školení a osobní asistenci.¹⁰⁴

S touto agenturou byl také zaveden systém kvót pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, kdy každá firma na celkový počet zaměstnanců má určený počet zaměstnanců se zdravotním postižením, který by měl být ve firmě zaměstnán. Přesto je zaměstnanost osob se zdravotním postižením nízká. Zaměstnavatelé uvedli, že jedním ze zásadních problémů je

¹⁰³ Zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Úřad práce ČR [online].

¹⁰⁴ About KEAD. KEAD [online].

absence potřebných dovedností uchazečů. Aby se tento problém vyřešil, vláda revidovala zákon, pomocí plánů posílila školicí systém a zřídila školicí střediska.

Toto řešení pak uvádí do praxe Korejská agentura práce, která poskytuje školení osobám se zdravotním postižením, která splňují kvalifikační požadavky firem. Poskytuje také rehabilitační služby, personalizovaný rozvoj a specializační školení podle typu postižení.¹⁰⁵

Pracovní školení

29. listopadu 2021 bylo otevřeno Digitální školicí středisko Guro,¹⁰⁶ které je zaměřeno na děti školního věku s mentálním postižením převážně věku 15 let a více, kde je poskytována specializovaná odborná příprava. Společným školením je například etiketa na pracovišti, příprava na hledání zaměstnání, počítačové dovednosti, administrativa a další. Hlavními oblastmi pracovních zkušeností je administrativní pomoc v kanceláři, maloobchodní služby, barista, pomoc v kuchyni a jiné. Délka školení se pohybuje od několika hodin po šest měsíců.¹⁰⁷

Pro osoby s vývojovým postižením jsou přístupné šestiměsíční školicí kurzy zaměřené na služby a administrativu, pro osoby s těžkým vývojovým postižením a osoby s vývojovými poruchami se přístupný „kurz přípravy na povolání“, aby se mohly účastnit školení i nejméně postižené osoby. Mají také možnost si v zážitkovém centru vyzkoušet různá zaměstnání jako je barista, asistent/ka v knihovně, administrativní pomoc, ošetřovatelství, restaurační služby a další. Tato zážitková centra jsou rozmístěna po celé Korejské republice a jejich zaměření odráží regionální průmysl.¹⁰⁸

Pro stážisty je pak možné využít služeb Školicího centra na míru, které je zaměřené na pracovní povinnosti stážisty. Tento typ školení poskytuje různé výhody, mimo jiné v podobě příspěvků na dopravu a stravu, zajištění obědů a úrazového pojištění.

¹⁰⁵ Korea Reviews Its Progress and Limitations in Ensuring the Rights of Persons with Disabilities, 2020. *Ministry of Health and Welfare* [online].

¹⁰⁶ Responding to the 4th Industrial Revolution with Information Technology (IT) Vocational Training for the Disabled, 2021. *MOEL* [online].

¹⁰⁷ Digital Training Center. *KEAD* [online].

¹⁰⁸ More opportunities for vocational training for people with developmental disabilities will be held, 2020. *MOEL* [online].

Mezinárodní Abilympiáda

Abilympiáda neboli olympiáda dovedností je soutěž odborných dovedností v oblastech jako je jídlo, informační technologie, průmysl, služby, dovednosti v lékařské oblasti, řemeslo a kreativní práce.¹⁰⁹ Soutěž je samozřejmě navržena tak, aby byla vhodná pro osoby se zdravotním postižením a posuzovaným bodem je kvalita hotové práce. Stejně jako Olympiáda se koná každé čtyři roky.^{110 111}

¹⁰⁹ Skills in competition. *Abilympics* [online].

¹¹⁰ Poslední Abilympiáda se konala v roce 2023 ve Francii, kde se Korejský národní tým účastnil 34 disciplín z celkových 44 a už sedmkrát po sobě vyhrál nejvíce medailí. Celkově se letos účastnilo 420 osob z 27 zemí světa.

¹¹¹ About. *Abilympics* [online].

2.1.4 Ministerstvo školství

Vzdělání OZP je klíčové pro jejich pracovní a společenské uplatnění, proto představím podporu OZP v oblasti školství. Našla ale pouze organizaci, která sice spadá pod korejské Ministerstvo školství, ale zabývá se obecně záležitostmi školství, a ne specificky studenty se zdravotním postižením. Proto se v této části zaměřím pouze na právní stránku, a to specificky na zákon, který vešel v platnost v roce 2008.

2.1.4.1 Zákon o speciálním vzdělání osob se zdravotním postižením¹¹²

§ 3 je zaměřen na stanovení povinné docházky pro ty, kdo jsou způsobilí školu navštěvovat. Děti se zdravotním postižením do tří let mají vzdělávací instituty zdarma, náklady na povinné vzdělání hradí stát či místní samospráva.

§ 4 řeší zákaz diskriminace ve všech záležitostech studia, jako je nepřijetí ke vzdělání z důvodu postižení, požadování fyzického vyšetření při přijímacím řízení, vyloučení studentů se zdravotním postižením z výuky, studentských aktivit v areálu školy i mimo areál, přístup k ubytování na kolejích atd.

§ 5 se zabývá povinnostmi státu a místních samospráv pro záležitosti spojené se vzděláváním studentů se zdravotním postižením, např sestavení komplexního plánu pro speciální vzdělávání, školní poradenství pro studenty se speciálním vzděláváním a zlepšování metod a systému podpory studentů. Podle § 8 má stát a místní samosprávy pravidelně provádět školení ke zlepšení kvalifikace pedagogů v oblasti speciální pedagogiky.

Podle § 30 mají ředitelé škol zajistit zřízení a provoz středisko podpory pro studenty se specifickými potřebami, v případě malých univerzit může být nahrazeno oddělením podpory pro studenty se zdravotním postižením.

¹¹² Special Education Act for Persons with Disabilities. *Korean Law Information Center* [online].

2.2 Nestátní organizace a pomoc skupin/jednotlivců

2.2.1 Korejská hnutí osob se zdravotním postižením

KDF – Korejské fórum zdravotně postižených

Jedná se o koalici korejských organizací jejíž zaměření je obhajoba práv zdravotně postižených a snaha o vytvoření inkluzivní společnosti. KDF vznikla jako jeden celek v roce 2012 spojením šestnácti samostatných korejských organizací. Tyto organizace se od roku 2010 aktivně podíleli na různých aktivitách na podporu OZP. Od oficiálního založení funguje jako nezisková organizace pod Ministerstvem zahraničních věcí.¹¹³

KAHCPD – Korejská asociace zdravotní péče pro osoby se zdravotním postižením¹¹⁴

Jedná se o profesionální agenturu založenou v roce 2017 lékařskými odborníky, která se pomocí sítě odborníků usilují o inkluzivní společnost v oblasti zdravotní péče. Náplň a zaměření práce se odvíjí od šesti bodů mezi nimiž jsou projekty s příbuznými akademickými společnostmi a profesními organizacemi, projekty vedené ve spolupráci s osobami se zdravotním postižením či organizacemi, které je zastupují, akademické konference a další.

KWVH – Korejské centrum sociální péče pro zrakově postižené¹¹⁵

Jde o první korejské centrum sociální péče pro zrakově postižené s rokem založení 1982. Poskytuje rehabilitaci, podporuje rozvoj schopností jednotlivců a poskytuje i služby zaměřené na praktické zkušenosti. Od svého vzniku získalo centrum licenci na půjčování knih v Braillově písmě a zvukových knih, začalo vydávat měsíční audio magazín, zahájilo plavecký program pro zrakově postižené, založilo online knihovnu s audioknihami atd.

KODAF – Korejská federace osob se zdravotním postižením

KODAF byla založena v roce 1998 a zastupuje třicet organizací, přidružené organizace zastupují osoby se zdravotním postižením po celé Korejské republice,

¹¹³ Vision. *KDF* [online].

¹¹⁴ Who We Are. *The Korean Association of Health Care for People with Disabilities* [online].

¹¹⁵ About Welfare Center. *Korea Welfare Center for the Visually Handicapped* [online].

a to ve všech velkých městech a podporuje domácí i mezinárodní politiku.¹¹⁶ Snaží se o solidaritu a spolupráci mezi korejským soukromým a veřejným sektorem, spolupracuje s politickým systémem a doporučuje nové politiky a snaží se prosazovat a chránit práva osob se zdravotním postižením. Na světové úrovni se angažuje například jako konzultant Hospodářské a sociální rady OSN.¹¹⁷

SADD – Solidarita proti diskriminaci zdravotně postižených¹¹⁸

Tato organizace se snaží o vytvoření světa, kde osoby se zdravotním postižením nejsou diskriminovány a vyloučeny ze společnosti. Oficiálně zahájila činnost pod názvem SADD v roce 2007, ale její aktivity sahají dále do minulosti. Na rozdíl od jiných organizací nejedná diplomaticky, ale využívá více radikální způsoby, čímž dosahuje skutečných výsledků, ovšem na úkor nespokojenosti lidí. Nejvíce je spojována s blokadou static metra.

2.2.2 Korejské nadace zaměřené na osoby se zdravotním postižením

V této části chci zmínit nejvýznamnější organizace a nadace, které se zabývají podporou OZP v oblasti vzdělání, lékařská péče, bydlení, sociální začlenění a jiné.

Nadace Purme¹¹⁹

Tato nadace byla založena v roce 2005 s cílem rehabilitovat děti a teenagery se zdravotním postižením, kterým by se jinak nedostalo řádného lékařského ošetření, kvůli nedostatku rehabilitačních nemocnic. Cílem nadace je poskytnout lékařskou péči dětem se zdravotním postižením v raném věku, aby z nich mohli vyrůst co nejzdravější osoby. A to vše za pomoci darů a spoluúčasti občanů a korporací. Nadace se s přibývajícím lety rozšiřovala a dnes pokrývá široké spektrum podpory.

Lékařskou pomoc pokrývá rehabilitační nemocnice s několika odděleními; rehabilitační centrum pro děti s opožděným vývojem, vývojovým postižením apod.; a zubní klinika.

Pro zajištění samostatnosti a možnosti být součástí komunity pod nadací fungují dvě komunitní rehabilitační centra, která pořádají různé programy; centrum zaměstnanosti

¹¹⁶ About KODAF. *The Korea Differently Abled Federation* [online].

¹¹⁷ Vision & Mission. *Korea Welfare Center for the Visually Handicapped* [online].

¹¹⁸ History. *Solidarity Against Disability Discrimination* [online].

¹¹⁹ The Purme Foundation. *The Purme Foundation* [online].

poskytující teenagerům do 18 let pracovní školení; a *Happy bakery & cafe*, kde handicapovaní mohou pracovat v kavárně. Sociální integraci zajišťuje sportovní centrum a knihovna.

2.2.3 Pomoc skupin a jednotlivců

Angel House

Angel House byl založen v roce 1993 manželskou dvojicí v Goyangu, v provincii Gyeonggi, která chtěla poskytnout bezpečné místo pro sirotky se zdravotním postižením.¹²⁰ Podle posledních zpráv obývá Angel House 50 osob.¹²¹ V roce 2020 se stal vládní organizací, ale stále závisí na charitativních darech a dobrovolnické pomoci. Má facebookovou stránku, kde je velmi aktivní a dvakrát měsíčně pomáhají dobrovolníci, kteří pomáhají s péčí o děti, a poskytují jim takto i příležitost se setkat s lidmi, kteří nejsou stálou součástí Angel House.¹²²

The Babybox Korea

V prosinci 2009 pastor Lee Jong-rak umístil babybox na zeď kostela v Seoulu, ve kterém pracoval, se záměrem zachránit životy novorozenců, o které se matky nemohly postarat, nebo se děti narodily se zdravotním postižením.¹²³ K datu 29. října 2023 bylo zachráněno přibližně 2 100 dětí, z nichž přibližně dvě desítky pastor sám adoptoval.¹²⁴

Seoul Group Home Support Center¹²⁵

Tento dům pro podporu osob s mentálním postižením byl oficiálně založen v roce 2006, jehož ředitelkou je Kim Soo-jin, která je průkopnicí v tomto ohledu. Skupinové domácí programy byly do té doby provozovány a řízeny sociálními zařízeními. V domově v roce 2012 žilo dohromady osm lidí se sociální pracovníci. Cílem je napomocť těmto lidem vést svůj vlastní život, pomocť jim s finančními záležitostmi, vybudovat sociální vztahy a získat práci.

Všechny tyto organizace vznikly za účelem pomoci lidem se zdravotním postižením zejména získat právní podporu a ochranu, zdravotní péči, sociální začlenění a bydlení.

¹²⁰ Zakladatelka byla motivovaná vlastní zkušeností, jelikož má také zdravotní postižení a vyrůstala v sirotčinci poté, co ji opustila matka.

¹²¹ CHOI, Khani. Help Angel House, a safe haven for the disabled orphans of Korea. *Give.Asia* [online].

¹²² GIVE.KOREA. *Volunteering at Angel House Orphanage!* [online]. FACEBOOK.

¹²³ GREEN, Lewis, 2015. Drop Box film chronicles pastor's quest to save unwanted babies. *ChristianWeek* [online].

¹²⁴ PLASTER, Genevieve, 2015. The Drop Box: Rescuing Hundreds of Babies in South Korea. *Charlotte Lozier Institute* [online].

¹²⁵ <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20120926000596>

Existuje celá řada malých neziskových organizací, které operují lokálně, jako např. výše zmíněný The Babybox Korea a Angel House, které vznikly touhou zakladatelů změnit tíživou situaci dospělých i dětí.

2.3 Další specifické oblasti služeb pro OZP

2.3.1 Cestování

Poradenství pro cestování na vozíčku

Aktivistka Hong Seo-yoon založila neziskovou organizaci pro handicapované turisty *Accessible Korea* a je známá díky tomu, že svou prací přiměla lid a vládu, aby hovořili o cestovním ruchu pro osoby se zdravotním postižením. Snahy o zlepšení dostupnosti infrastruktury má pozitivní dopad i na jiné skupiny obyvatel jako jsou matky s kočárky a senioři. Díky jejím snahám se mimo cesty více zlepšila i dostupnost mnoho hotelů a restaurací.¹²⁶

Nezisková organizace Muui¹²⁷

Hong Yunhui založila v roce 2015 tuto organizaci s cílem pomoci lidem na vozíčku, včetně své dcery, usnadnit cestování. V roce 2017 se za pomoci univerzity Kaywon Arts povedlo vytvořit prototyp mapy, která by pomohla lidem na vozíčku se lépe orientovat v metru a snadněji najít výtahy. K roce 2020 bylo vytvořeno téměř 1000 map pro 238 různých přestupových tras.

2.3.2 Sport

Paralympijské hry

Korejská republika se účastní paralympijských her od roku 1988, což velmi pomohlo zlepšit právní systém týkající se práv osob se zdravotním postižením, více lidí se nechalo registrovat jako OZP a také byla založena Korejská sportovní asociace pro zdravotně postižené. Korejská výprava je pravidelnou součástí her a propagují sport pro všechny i OZP.¹²⁸

2.3.3 Internetové služby

EBS¹²⁹

EBS je korejský vzdělávací mediální systém vysílající pořady pro děti, dokumenty pro všechny věkové skupiny. Během pandemie Covidu 19 zavedl online kurzy a mnoho další

¹²⁶ KIM, Se-jeong, 2017. Activist inspires Seoul's tourism policy for the disabled. *The Korea Times* [online].

¹²⁷ TAY, Shirley, 2020. Inside a mother's efforts to make Seoul's metro accessible. *GovInsider* [online].

¹²⁸ Team Republic of Korea - Profile. *Paralympic Games* [online].

¹²⁹ KIM, Yu-yeol. EBS Vision. *EBS (Educational Broadcasting System)* [online].

podpory distančního vzdělávání. Pro osoby se zdravotním postižením má vyhrazenou část webu, kde jsou například pořady s titulky či s tlumočením do znakové řeči.

3. Problematika integrace OZP v Korejské republice

Přes veškeré možnosti podpory, ať už vládní, zákonné či soukromé, o kterých jsem psala v minulé kapitole, stále stav integrace osob se zdravotním postižením v Korejské republice se ještě nenachází v optimálním stavu, jak ukáží dále rozepsané případy.

Ze zprávy o lidských právech Ministerstva zahraničí USA z roku 2021 vychází, že v Korejské republice je stále nízký počet zaměstnaných osob se zdravotním postižením a mnoho z nich pracuje nepravidelně. Předpisy pro bezbariérový přístup budov se vztahují pouze na určitý rozměr budov, což znemožňuje přístup do některých budov důležitých pro každodenní využívání.¹³⁰

Chci se proto v této kapitole zaměřit na dlouhodobé problémy s integrací OZP.

3.1 Systém hodnocení zdravotního postižení

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.1.1.6, Systém byl zaveden roku 1988 a fungoval až do roku 2019, kdy byl nahrazen upravenou verzí. Lidé proti tomuto systému protestovali několikrát a nejdelší z protestů trval celých pět let (2014-2019), 1,842 dní, kdy lidé okupovali prostory stanice metra Gwanghwamun.¹³¹ Neodpovídající podpora bych největší problém.

Již v roce 2012, kdy protest začal, MOHW připustilo, že si je vědomo několika problémů a fungování systému by bylo dobré revidovat,¹³² změny se lidé dočkali po sedmi letech. Nicméně podle organizace KDF, která rok po změně zhodnotila situaci, lidé stále nemají podporu, kterou potřebují. Mimo to je vláda kritizována, že se nezaměřila i na rozpočet podpory osob se zdravotním postižením. V roce 2020 byla výše vládního rozpočtu vymezená na zdravotní služby 0,4 %, což je 4x nižší v porovnání s průměrným rozpočtem zemí OECD, který byl 1,7 %.¹³³

¹³⁰ 2021 Country Reports on Human Rights Practices: South Korea. *U.S. Department of State* [online].

¹³¹ KANG, Haeryun, 2017. A Small Victory for South Korea's Disability Rights. *KOREA EXPÓSE* [online].

¹³² PARK, Ju-Min a Jane CHUNG, 2012. Disabled South Koreans protest "inhumane" benefits system. *Reuters* [online].

¹³³ [News Report] One Year after Disability Rating System Abolition: What Really Happened to the Disabled People, 2020. *KDF* [online].

3.2 Zneužívání a diskriminace osob se zdravotním postižením

Tato podkapitola se bude zabývat problematickou stránkou neefektivní integrace. Jak jsem již psala v předchozí kapitole, Korejská republika má poměrně dobré zákony o integraci zdravotně postižených lidí. Nicméně, bez ohledu na to, jak dobře je teoreticky zajištěná, ale je třeba kontrolovat, aby se to dodržovalo.

3.2.1 Mikro-agrese a agrese

Významnou formou každodenní diskriminace vůči osobám se zdravotním postižením je nejen zjevná agrese v jakékoli podobě, ale také mnohem méně nápadný druh agrese zvaný mikro-agrese, nebo také pasivní agrese. Oba druhy mají velice negativní dopad na jedince či skupinu, na které je agrese mířena. Mikro-agrese je navíc ošidná v tom, že není tak zjevná a je těžko právně posouditelná. Mnoho lidí ji běžně používá, aniž by si uvědomovali její dopad. Vůči osobám se zdravotním postižením je většinou spojená s neporozuměním, necitlivým přístupem a nedostatkem informovanosti v oblasti života se zdravotním postižením.¹³⁴

Příkladem aktivní i pasivní agrese vůči osobám se zdravotním postižením jsou reakce lidí na protesty osob na vozíčku v prostorách Seoulského metra, ke kterému došlo začátkem minulého roku. Lidé na vozíčku blokovali přístup k metru a došlo tak k problémům s cestováním a velkým zpožděním. Aktivní agresí je bráno, když lidé své rozhořčení vyjadřovali pokřikováním po zúčastněných aktivistech a v některých případech je i pronásledovali domů či dokonce fyzicky napadali.

Jako pasivní agrese se pak dá počítat jejich verbální vyjádření rozhořčení, jako například: „Proč nezůstanete doma?“, což je spojené s tím, že osoby se zdravotním postižením byly dříve omezené prostorem domu či bytu a příliš se neobjevovaly na veřejnosti. „Proč způsobujete potíže nevinným občanům?“ a „Podívejte se na všechna zařízení, které handicapovaní už mají.“, načež tyto výroky opomíjí fakt, že podobné protesty jsou někdy jediným způsobem, jak přitáhnout pozornost na určitou problematiku a dosáhnout změny a zlepšení.

Starosta Seoulu se k těmto protestům také vyjádřil s rozhořčením se slovy, že je nebude tolerovat a „nebude přehlížet škodám a nepříjemnostem způsobeným *běžným občanům*.“¹³⁵

¹³⁴ PARK, Jung Youn, 2017. Disability discrimination in South Korea: routine and everyday aggressions toward disabled people. *Disability & Society* [online], str. 919

¹³⁵ MARSH, Nick, 2023. South Korea: 'Protesting for 20 years and still no equal rights'. *BBC News* [online].

V dalším textu představím případy agrese vůči OZP, které otřásl korejskou společností.

3.2.2 Bratrské centrum sociální péče

V roce 2020 bylo vládou schváleno nové vyšetřování případu známého pod zkráceným názvem Domov bratří (Brothers House), který fungoval v letech 1976 až 1987. Oficiálně fungoval jako „centrum sociální péče“ a byl zaveden v rámci „čištění“ či „zkrášlení“ hlavního města před Olympijskými hrami tím, že vyklidilo ulice od bezdomovců.

Domov bratří byl založen v Busanu, kam byli tito lidé umístěni. V Busanu bylo mnoho sociálních zařízení fungujících jako azylové domy pro osoby bez domova, kterým byly státem vypláceny dotace. Tato zařízení měla lidem poskytnout pracovní školení, než zařízení opustí. Domov bratří byl největším takovýmto zařízením a zdroje uvádějí, že v něm na vrcholu svého fungování žilo téměř 3 500 „tuláků“¹³⁶ přesunutých z ulic.¹³⁷

Prvním problémem bylo, že lidé bez domova byli sice oficiálním účelem, ale skutečnost byla odlišná. Asi pouze 10 % všech lidí, kteří v tomto zařízení skončili, byly lidé bez domova. Zbylé osoby tvořili OZP, alkoholici a zanedbávané děti. Druhým zásadním problémem byl způsob, jak se s lidmi v tomto zařízení zacházelo. Dospělí i děti byli nuceni k pracím v továrnách a ze své práce měli zajištěné pouze základní životní prostředky. Výrobky se pak prodávali a vedení Domova bratří si zisk z prodeje nechávalo.

Podmínky v zařízení byly velmi kruté, jak dosvědčila následná vyšetřování.¹³⁸ Po provedení šetření byl Domov bratří v roce 1987 zavřen. Ředitel byl postaven před soud, ale byl odsouzen na necelé tři roky za zpronevěru vládních fondů, nikoliv za kruté zacházení s klienty, za což tedy nebyl nikdy potrestán. On i jeho rodina se vyhnuli všem obviněním¹³⁹ a do roku 2013 podle zdrojů i nadále provozovali vzdělávací a charitativní instituce, pouze se přesunuli do Austrálie.¹⁴⁰

¹³⁶ Lidé, kteří byli do zařízení umístěni, byli nazýváni tuláky, aby bylo oficiálního dodržení zaměření na cílovou skupinu, na kterou se toto zařízení mělo zaměřit. Ve skutečnosti ale ne všichni v zařízení jimi skutečně byli.

¹³⁷ JOLLEY, Mary Ann a Susan KIM, 2021. Secrets of South Korea's house of horrors hidden in Australia. *Al Jazeera* [online].

¹³⁸ Mnoho z nich prošlo častým bitím, sexuálním obtěžováním či znásilněním a mnoho osob bylo ubito k smrti.

¹³⁹ Nikde jsem se nedočel, jakým obviněním přesně čelili.

¹⁴⁰ KRETSCHMER, Fabian, 2016. A massive abuse of 'vagrants'. *Deutsche Welle* [online].

Vyšetřováním do roku 2022 bylo nalezeno 657 těl obětí¹⁴¹ na území bývalého zařízení. Kruté podmínky způsobily, že někteří lidé po jeho opuštění dokonce spáchali sebevraždu. Oběti se nedočkaly žádného finančního odškodnění ani oficiální omluvy a jak již bylo zmíněno, vláda povolila přezkoumání případu až v roce 2020. Do té doby přezkoumání odmítala s tím, že od případu uplynulo mnoho času.¹⁴²

3.2.3 Solné farmy

V roce 2015 se v Korejské republice řešil případ označovaný jako moderní otroctví¹⁴³, kdy se zjistilo, že na ostrovech v oblasti Sinan, kde se vyrábí dvě třetiny jihokorejské mořské soli, jsou lidé s mentálním postižením využíváni jako otroci.

Případ se začal řešit v roce 2015 poté, co jeden ze zaměstnanců s mentálním postižením, Kim Seong-baek, utekl ze solné farmy.¹⁴⁴ Během předchozích deseti let se na otroctví spojené s osobami se zdravotním postižením přišlo několikrát, ale až Kimovým útekem začalo řádné vyšetřování. Během toho roku se našlo přes sto pracovníků se zdravotním postižením, kteří na farmách dostávali malou či žádnou mzdu. Ale i přes obvinění několik desítek majitelů farem, zprostředkovatelů práce, místní policie a úředníků, se nic nezměnilo, a trestu zatím nikdo nečelil.¹⁴⁵

I později v roce 2018 se však našlo několik otroků, kterým se z ostrovů povedlo dostat. Mezi nimi je například muž, který na ostrovech strávil 30 let. Povedlo se mu vrátit domů a momentálně se o něj stará jeho sestra, která na něj musí dohlížet nejen kvůli jeho postižení, ale také kvůli tomu, že i přes útek se ho překupníci znovu zkoušeli dostat zpět na ostrovy. Co se samotné problematiky překupníků týče, Korejská republika nemá dostatečně opatřené právo v oblasti obchodování s lidmi, takže stíhání překupníků je složité.¹⁴⁶

¹⁴¹ Zemřeli na následky krutého zacházení, nedostatkem potravy a zdravotní péče a častým bitím. O 144 úmrtích se nevědělo, jelikož nebyly v dokumentech zařízení. Těla se našla při prohledávání prostor pozemku tehdejšího zařízení.

¹⁴² South Korea's former governments responsible for Brothers Home atrocities, 2022. *ABC NEWS* [online].

¹⁴³ Pro moderní otroctví existuje mnoho definic. Jedna z nich definuje moderní otroctví jako „situaci, kdy je jednotlivec vykořisťován ostatními pro osobní nebo komerční zisk. Ztratí svou svobodu, ať už podvedením, dotlačením nebo donucením. To zahrnuje, ale není omezeno na: obchodování s lidmi, nucená práce a dluhové otroctví.“

What is modern slavery? *Anti-Slavery International* [online].

¹⁴⁴ Rescued salt slave "I'll go back"... Why?, 2014. *JTBC* [online].

¹⁴⁵ KLUG, Foster. *The islands of abuse: Inside South Korea's slave farms for the disabled* [online].

¹⁴⁶ 2018. *Modern slavery of disabled people in South Korea* [online]. 2018

3.2.4 Případy zneužívání osob se zdravotním postižením

V této části podkapitoly se zaměřím na několik případů z období 2021 a 2022 a jeden z roku 2005, jehož předmět je stále aktuální, pro ilustraci nynější situace.

Zneužívání dětí se zdravotním postižením zaměstnanci školky

V roce 2021 ve školce v Incheonu docházelo ke zneužívání dětí se zdravotním postižením jejími zaměstnanci a rodiče se dožadovali trestu. Incheonská asociace a federace zaměřené na osoby se zdravotním postižením uspořádaly tiskovou konferenci před budovou místního okresního úřadu s výzvou, aby byla zajištěná opatření, aby se podobné případy již neopakovaly.¹⁴⁷

Co se případu týče, na záznamech z bezpečnostní kamery je vidět, jak jedno dítě bylo silou udeřeno polštářem a zaměstnanec se poté natiskl svým tělem na dítě. V době, kdy měli zaměstnanci na děti dávat pozor, dělali pravý opak. A jeden z rodičů tvrdil, že dítě každý večer plakalo a ubližovalo si. Zneužívání dětí bylo již dříve oznámeno o rok dříve, kdy děti se zdravotním postižením byly bity a nechány bez dozoru. Policie obvinila šest zaměstnanců a vedoucí školky za trestný čin týrání dětí. Nicméně, vedoucí školky po své rezignaci stále pracovala v jiné školce.¹⁴⁸

Zdravotně postižené oběti sexuálního zneužívání

V roce 2005 se řešil případ Inhwa (Škola Gwangju Inhwa), kdy byly čtyři učitelé a administrátoři usvědčeni ze znásilnění či sexuálního obtěžování studentů, z nichž někteří byly mentálně postižení. Pouze dva z obviněných skončili ve vězení. Na případ upozornit jeden z učitelů, za což byl následně propuštěn, ale vyšetření bylo zahájeno až o čtyři měsíce pozdě, když bývalí studenti mluvili s celostátní televizní stanicí. Případ byl později znovu otevřen až v roce 2011.¹⁴⁹

V roce 2013 byl počet nahlášených sexuálních trestných činů proti osobám se zdravotním postižením 320, odhaduje se však že pouze 10 % obětí zločin nahlásí.¹⁵⁰ V roce

¹⁴⁷ BAHK, Eun-ji, 2021. Parents call for heavy punishment of daycare center staff for abusing disabled children. *The Korea Times* [online].

¹⁴⁸ Tamtéž

¹⁴⁹ LEE, Claire, 2014. Disabled sexual abuse victims struggle. *The Korea Herald* [online].

¹⁵⁰ CHOE, Sang-Hun, 2011. Film Underscores Koreans' Growing Anger Over Sex Crimes. *The New York Times* [online].

2013 terapeutické centrum pro sexuálně zneužívány ženy se zdravotním postižením řešila 3382 případů OZP.¹⁵¹

Z údajů z let 2017 až 2019 vyplývá, že průměrný denní počet případů sexuálních trestných činů spáchaných na osobách se zdravotním postižením byl 2,2. Z toho počtu 92,1 % byly ženy se zdravotním postižením.¹⁵² A „podle údajů Nejvyššího soudu, 42 procent odsouzených za sexuální zločiny na zdravotně postižených v letech 2016 až 2020 a 50,3 procenta odsouzených za sexuální zločiny na dětech mladších 13 let dostal podmíněné tresty“.¹⁵³ Tresty tedy nelze považovat za dostatečné.

Porušování práv v rezidenčním zařízení pro osoby se zdravotním postižením

V roce 2022 se řešil případ porušování práv v rezidenční zařízení v provincii Gangwon, na které upozornili někteří zaměstnanci. Zařízení provozuje pastor sousedního kostela, který porušuje lidská práva osob se zdravotním postižením, kteří v zařízení žijí. Lidé byli například připoutáni k záchodovým mísám a takto bez dozoru ponecháni dlouhou dobu.¹⁵⁴ Mimo to museli vykonávat různé nucené práce, účastnit se pravidelných modlitebních bohoslužeb a darovat část svého kapesného jako „dobrovolné dary“, podle slov pastora.¹⁵⁵

Provozovatelé byli obviněni ze zneužívání a skončili ve vězení za porušení zákonů na ochranu OZP.

Zneužívání osob se zdravotním postižením rodinnými příslušníky

V září 2022 MOHW uvedlo, že počet oznámení týrání zdravotně postižených narostl o 4957 případů oproti předchozímu roku, nejčastějšími formami týrání byly: fyzické týrání, finanční vykořisťování, psychické týrání, sexuální zneužívání a kombinované formy týrání. 41,1 % zneužívání se dělo v domově postižené osoby a 43,4 % bylo spácháno rodiči.¹⁵⁶

¹⁵¹ Tamtéž

¹⁵² KIM, Na-young, 2021. Disabled people suffer more than 2 sex crimes daily on average: report. *Yonhap News Agency* [online].

¹⁵³ LEE, Jung-Youn, 2022. Half of sex offenders against children, disabled avoid jail terms. *The Korea Herald* [online].

¹⁵⁴ Disabled residential facility reported to prosecution for rampant rights violations, 2022. *The Korea Times* [online].

¹⁵⁵ South Korea gets tough on disabled rights violations, 2022. *UCA News* [online].

¹⁵⁶ Abuse Against Disabled Persons by Family Members on the Rise, 2022. *Korea Bizwire* [online].

3.3 Problematika zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Jak již bylo zmíněno v druhé kapitole, firmy zaměstnávající více než padesát pracovníků mají zákonem stanovenou kvótu počtu osob se zdravotním postižením, které musí zaměstnávat. Při selhání mohou být tyto informace zveřejněny, což se stalo minulý rok v prosinci, kdy MOEL zveřejnilo seznam firem, které tuto kvótu nedodržely.

Pro státní firmy by mělo platit od roku 2019 3,4 % z celkového počtu zaměstnanců a u soukromých firem je to 3,1 %, tedy např. pro firmu o 50 zaměstnancích je to 1-2 zaměstnanci OZP. V roce 2021 z 29,000 zkoumaných firem tuto kvótu splnilo pouze 44 % z nich. Na zveřejněném seznamu bylo více než 300 firem, které nedosáhly na 80 % nastavené kvóty a Ministerstvo práce se je tak snaží pomocí tlaku veřejnosti přimět ke změně.^{157 158}

Ačkoli je povinná kvóta zavedena od roku 1990, nezaměstnávání osob se zdravotním postižením je stále velkým problémem. V roce 2015 *The Korean Herald* psal o problému velkých firem, které raději zaplatí pokutu, než aby situaci nějak měnily. Příkladem jsou LG a Samsung, které v roce 2014 zaplatili přes 13 bilionu wonů (223,4 milionu Kč).¹⁵⁹ Veřejné zostuzení, ke kterému přistoupilo ministerstvo, je tak dalším pokusem tuto situaci s pomocí veřejného mínění zlepšit.

3.4 Nedostatek speciálních škol

Od roku 2017 se situace posunula o něco málo k lepšímu a počet speciálních škol a tříd se rozšířil, nicméně stále není optimální. A nutno podotknout, že právě v roce 2017 mnoho lidí bylo šokováno případem, který se rozšířil na internetu a fotkou klečících matek prosících, aby lidé povolili přestavbu bývalé základní školy na speciální školu pro děti se zdravotním postižením.¹⁶⁰

Problémem je, že speciální školy jsou plné a rodiče tam musí posílat své děti do speciálních škol, které jsou daleko od domova, aby jim zajistili vhodné prostředí pro vzdělání. To znamená i několikahodinové denní dojíždění. Nová speciální škola by tak ulehčila život

¹⁵⁷ Na seznamu jsou například korejské pobočky Zara, Tesla a Swarovski, které nemají jediného zaměstnance se zdravotním postižením, a Prada Korea je jednou z jedenácti firem, které nezaměstnaly jedinou osobu se zdravotním postižením za posledních 10 let

¹⁵⁸ VÉRITÉ, Clément, 2022. In South Korea, Prada did not hire any disabled workers in 10 years. *Newsendip* [online]

¹⁵⁹ LEE, Hyun-jeong, 2015. Labor market shuns disabled. *The Korea Herald* [online].

¹⁶⁰ Desperate mothers, a film director and the school at the center of it all, 2021. *JoongAng Daily* [online].

mnoha rodinám. Nicméně oznámení o zřízení speciální školy v městské části Ganseo, Seoul, narazilo na odpor místních obyvatel, kteří byli rázně proti. Incident s klečícími matkami prosících místní, aby přestavbu povolily, se stal virální a bylo podepsáno několik petic na pomoc rodinám, což nakonec vedlo k dokončení zřízení školy na konci roku 2017.¹⁶¹

¹⁶¹ Desperate mothers, a film director and the school at the center of it all, 2021. *JoongAng Daily* [online].

4. Sociální inkluze a exkluze osob se zdravotním postižením

Tato kapitola zkoumá význam sociálního začleňování pro osoby se zdravotním postižením v Korejské republice. A zabývá se kořeny sociální exkluze a překážek, s nimiž se lidé se zdravotním postižením ve společnosti setkávají. A v poslední části je zmíněno několik příkladů inkluze v korejských filmech a seriálech, s ohledem na jejich ohlas ve společnosti či jaký měly přesah mimo filmová plátna a televizní obrazovky.

4.1 Význam sociální inkluze

Začlenění a vyloučení zdravotně postižených osob jsou zásadní témata pro vytvoření inkluzivní a spravedlivé společnosti. Inkluze menšinám umožňuje plně se zapojit do života a prospívat tak sobě i společnosti jako celku. Podporuje empatii, porozumění a respekt, což vede ke kultuře přijetí a rovnosti. Vyloučení vede naopak k nerovnosti, sociální izolaci, diskriminaci a nedostatku nezávislosti. Odstraňování bariér a vytváření inkluzivního prostředí je proto zásadní pro společnost, která je prospěšná pro všechny.¹⁶²

Co se Korejské republiky týče, před významnými reformami byly jediné formy podpory dostupné osobám se zdravotním postižením podpory finanční, které měly zajistit jejich základní potřeby pro přežití, a ty byly motivovány sympatií. Služby osobní asistence (2008), invalidní důchody (2009), opatrovnictví dospělých (2014) a další, to vše jsou výsledky politiky Korejské republiky, ke které došlo díky hnutí¹⁶³ za práva osob se zdravotním postižením v 90. letech.¹⁶⁴

V roce 2016 byla provedena odborníky z Odboru sociální péče studie s cílem porozumět tomu, jak se sociální začleňování skutečně prožívají v osoby se zdravotním postižením. 34 účastníků studie bylo dotázáno na sociální začleňování a co pro ně znamená. Odpovědi byly na začátku zaměřené na infrastrukturní překážky, které musí jedinci se zdravotním postižením překonávat. Účastníci zdůraznili nutnost zbavit se těchto omezení a zaručit rovný přístup – včetně práce, vzdělávání, sociálních služeb a zdravotní péče. Také upozornili na obtíže, s nimiž se setkávají jedinci se zdravotním postižením, včetně chudoby a ekonomické nerovnosti,

¹⁶² IM, Kyung Mee, 2016. *The Meaning of Social Inclusion for People with Disabilities in South Korea* [online].

¹⁶³ Viz 2.2.1 Korejská hnutí osob se zdravotním postižením, jako např. KODAF, SADD aj.

¹⁶⁴ IM, Kyung Mee, 2016. *The Meaning of Social Inclusion for People with Disabilities in South Korea* [online], str.2

kteří jim brání ve vzdělání a zapojení do pracovního procesu. Kromě toho mluvili také o tom, jak málo lidí ví o nutnosti bezbariérového přístupu např. do budov kde se konají volby.¹⁶⁵

Z průzkumu také vyplynulo, že ve svých komunitách často nejsou OZP účelově vyloučeni nebo vystaveni diskriminaci, ale spíše nejsou bráni jako členové dané komunity. Přestože jsou přítomni v sociálních situacích, nejsou zapojováni do rozhovoru s ostatními. Sociální inkluzi tak prožívají jako objekty dobročinnosti, závislí jedinci a druhořadí občané. Laskavé zacházení neznamená skutečnou integraci, pokud nejsou přijati jako součást skupiny.¹⁶⁶

V lepším případě si lidé pouze myslí, že dělají to, co je správné a laskavost je to, co lidé se zdravotním postižením potřebují. Tak tomu však není. Protože žít sociálně inkluzivní život znamená zapojit se do různých aktivit, jako jsou rekreační, kulturní, vzdělávací a ekonomické. Vrcholem sociálního začleňování, aktivní participace, je, když se lidé se zdravotním postižením aktivně zapojují do prostředí, kde se báli zapojit kvůli negativním postojům či jim to vůbec nebylo umožněno. Díky solidaritě a sounáležitosti ve komunitách se postupně mohou změnit i zažitá stereotypy.¹⁶⁷

Z průzkumu tak vyplynulo, že hlavní je pochopit, že pro osoby se zdravotním postižením je fyzická a institucionální podpora nedostatečná k vytvoření pocitu komunity a solidarity. Sociální interakce mezi lidmi se zdravotním postižením a lidmi bez postižení musí být rovnocenná a kulturní normy musí ocenit rozmanitost a vyhýbat se předsudkům.¹⁶⁸ V následující části se zaměřím na to, proč má tento přístup v Korejské republice největší slabiny.

4.2 Sociální exkluze OZP v Korejské republice

Pro pochopení, proč je pro Korejce nesnadné a nepřírozené brát osoby se zdravotním postižením bez předsudků, je potřeba pochopit způsob jejich myšlení. Konkrétně, jak uvažují o sobě v rámci společnosti, a jak vnímají odlišnost.

Základní hodnoty a přesvědčení korejské společnosti jsou utvářeny konfuciánskými a kolektivistickými principy – které jsou zdrojem nepříznivých vjemů toho, co se vymyká

¹⁶⁵ IM, Kyung Mee, 2016. *The Meaning of Social Inclusion for People with Disabilities in South Korea* [online], str. 7

¹⁶⁶ Tamtéž, str. 8

¹⁶⁷ Tamtéž, str. 9-10

¹⁶⁸ Tamtéž, str. 13

normě. Zdůrazňují hierarchickou strukturu, ve které jsou nadřízení a podřízení. Kolektivismus upřednostňuje skupinu před jednotlivcem.¹⁶⁹ Ruku v ruce s tím jde i vnímání hanby člověka jako jednotlivce, která je často vnímána stejně jako hanba celé jeho rodiny.

V Korejské republice je podobnost všech a držení se norem vynucováno tlaky společnosti, což má za následek konformitu. Ačkoli to usnadňuje život, může to také zanechat jedince nesvé a frustrované, když se musí vyhýbat tomu, aby vyzkoušeli něco nového nebo odlišného od ostatních, nebo souhlasit s většinou i přes svůj vnitřní nesouhlas.¹⁷⁰

Úspěch a rodinné štěstí jsou v korejské společnosti vysoce ceněny a chování rodičů by mělo odrážet chování jejich dětí. Nerespektování těchto zásad má za následek kritiku ze strany členů rodiny kvůli ohrožení *ztráty tváře* či ponížení okolím a další následky s tím spojené. V případě rodičů s dítětem se zdravotním postižením, rodiče mohou ze studu své dítě skrývat a snažit se najít způsob, jak dítě vyléčit.^{171 172}

Ze studie zaměřené na dospívající ve věku 18 až 26 let se zdravotním postižením, která byla vydána v roce 2019, je vidět, že i přes instituty, hlavní břemeno péče leží na rodičích. Když děti, respektive v této studii mladí dospělí, jednaly společensky nevhodným způsobem, či nepříjemným pro ostatní v rámci školy či jiného institutu, byli zkontaktováni rodiče, aby svého potomka odvedli domů. A rodiče i přes nesouhlas vyhověli, protože tyto incidenty v nich vyvolaly pocit viny a studu.¹⁷³

Emocionální břímě na rodiče, zejména na matky, dopadá ve všech ohledech. Na matkách je řešit důsledky chování svých dětí, zodpovědnost za vyhledávání a zajišťování podpory jejich potřeb a při přechodu do dospělosti musí znovu plánovat budoucnost svých dětí.¹⁷⁴

¹⁶⁹ CHUN, Mina C. a Dianne L. FERGUSON, 2019. The Intersections of Culture, Disability, and Shame: The Experiences of Emerging Adults with Developmental Disabilities and their Families in South Korea. *Disability and Shame, Volume 15, Issue 3* [online], str.3

¹⁷⁰ YANG, Sungeun a Paul C. ROSENBLATT, 2001. Shame in Korean Families. *Journal of Comparative Family Studies* [online], str. 364

¹⁷¹ Tamtéž, str.365

¹⁷² CHUN, Mina C. a Dianne L. FERGUSON, 2019. The Intersections of Culture, Disability, and Shame: The Experiences of Emerging Adults with Developmental Disabilities and their Families in South Korea. *Disability and Shame, Volume 15, Issue 3* [online], str. 4

¹⁷³ Tamtéž, str. 7

¹⁷⁴ Tamtéž, str. 9-10

4.3 Inkluze ve filmech ve spojitosti s významnými událostmi

V poslední části své práci bych chtěla zmínit dva snímky, které byly natočeny ve spojitosti s případy rozepsaných již ve třetí kapitole, které měly dopad na vývoj inkluze osob se zdravotním postižením v Korejské republice. Téma OZP se však objevuje v řadě dalších filmů či seriálů, např. oceněný film *Oasis*, současně populární seriál *Extraordinary Attorney Woo* či *Good Doctor, It's Okay To Be Not Okay* aj.

4.3.1 *Dogani* (Silenced)

Dogani je filmová adaptace z roku 2011 natočena podle stejnojmenné knihy z roku 2009, která je založena na případu z roku 2005¹⁷⁵. Autorka Gong Ji-young se inspirovala případem, který se stal na škole Inhwa s provincií Gwangju, kdy sluchově postižené děti byly sexuálně zneužívané zaměstnanci školy. Příběh je zaměřen na snahu školy incident zatajit a úsilí dosáhnout spravedlnosti pro oběti.

Tento nízkorozpočtový film vyvolal v Jižní Koreji veřejné rozhořčení kvůli neochotě státu ochránit zranitelné osoby, zejména pokud obvinění čelí mocní a bohatí. Toto rozhořčení bylo zapříčiněno zejména tím, že během necelého měsíce od vydání filmu ho odhadem viděl každý desátý člověk v Korejské republice. Nejvyšší soud uznal nespokojenost veřejnosti s justičním systémem a vláda byla nucena prosadit přísnější tresty za sexuální delikty.¹⁷⁶ Kvůli nátlaku ze strany četného počtu obyvatel byl případ znovu otevřen.

V době znovuotevření případu někteří z obviněných stále pracovali ve škole Inhwa. Dvě z těchto osob byli kvůli promlčení trestu ušetřeni a čtyři byli odsouzeni a posláni do vězení, ale u dvou z nich byla jejich doba ve vězení pozastavena, a nakonec byli propuštěni.¹⁷⁷

I přes nedostačující trest obviněných, kromě znovuotevření případu měl film *Dogani* i jiný přínos. Jen měsíc po vydání filmu byl Národním shromážděním schválen tzv. „*Dogani* zákon“, který by zaručoval přísnější tresty v případě sexuálně zneužívání osob se zdravotním

¹⁷⁵ Mezi lety 2000 a 2005 bylo devět neslyšících studentů ve škole sexuálně zneužíváno nebo znásilněno šesti lidmi, a to včetně ředitele. Vyučující, který na zneužívání v roce 2005 upozornil ochránce lidských práv, byl školou následně propuštěn.

¹⁷⁶ CHOE, Sang-Hun, 2011. Film Underscores Koreans' Growing Anger Over Sex Crimes. *The New York Times* [online].

¹⁷⁷ KIM, Rahn, 2011. Film ignites call for probe into assaults. *The Korea Times* [online].

postižením a zrušil promlčecí lhůtu pro sexuální trestné činy spáchané na lidech se zdravotním postižením.¹⁷⁸

4.3.2 Dlouhá cesta do školy¹⁷⁹

Dlouhá cesta do školy je dokumentární film natočený režisérem Kim Jung-inem, který vyšel v roce 2021, a reagoval na události z roku 2017, kdy místní obyvatelé odmítali přestavbu budovy na školu pro děti se zdravotním postižením, o čemž jsem již psala v části 3.4.

V roce 2013, Soulský metropolitní úřad pro vzdělávání oznámil záměr rekonstruovat v městské části Ganseo budovu dřívější základní školy tak, aby vyhovovala potřebám studentům se specifickými potřebami, což by ulehčilo mnoha rodinám. Nicméně, místní obyvatelé byli silně proti tomuto záměru a silně proti němu bojovali. V říjnu 2017 podepsalo 1400 místních petici a oponovali, že by chtěli, aby budova byla předělána na kliniku tradiční medicíny.

První otevřená debata rodičů dětí se zdravotním postižením a místních obyvatel se konala 6. července 2017, kdy místní obyvatelé násilnými protesty bránili protistraně promluvit a hájit tak přestavbu školy pro děti. Režisér Kim se mj. o problematiku dětí s postižením začal věnovat, když jeho dcera nastoupila do školy. Článek o této debatě ho zaujal a přišel na proto podívat na druhou debatu, která se konala 5. září. Zaznamenal vše, co se při debatě dělo, včetně plačících matek na kolenou a posměch místních a rozhodl se o tom natočit dokument.

Režisér Kim zkontaktoval místní Sdružení rodičů zdravotně postižených a mluvil s nimi o svém záměru. Setkal se s vděkem ale i obavami ohledně zaměření filmu na menšinovou populaci a malého počtu dětí vývojovými s problémy v Korejské republice. Sám režisér měl své obavy, zda bude schopný dobře zachytit nesnadnou realitu těchto rodin. Proto také film poskytuje vhled do výchovy dětí s vývojovým postižením a zdůrazňuje roli matek v životě svých dětí.

Poté, co se tato debata dostala do širokého povědomí lidí, byly podepsány četné petice a vydáno oficiální prohlášení politických strana, sociálními odbory aj. Ministerstvo školství nakonec přestavbu školy dokončilo v prosinci 2017 a vláda se zavázala k výstavbě dalších

¹⁷⁸ LEE, Claire, 2014. Disabled sexual abuse victims struggle. *The Korea Herald* [online].

¹⁷⁹ Desperate mothers, a film director and the school at the center of it all, 2021. *JoongAng Daily* [online].

22 speciálních škol po celé Korejské republice do roku 2022. Film samotný se i přes veškeré obavy úspěšně dostal do kin na den dětí 5. května 2021.

Závěr

V Korejské republice žije přibližně 5 % obyvatel se zdravotním postižením. Lidé s postižením byli v období Joseon podporováni a měli speciální pracovní možnosti, zejména pokud byly víceméně soběstační a nebyli závislí na podpoře své rodiny. Kvůli zažitému tradičnímu konfuciánskému pohledu na člověka byli OZP závislí na své rodině hanbou rodiny a byli skrýváni v soukromí svých domů nebo v institucích. Silným vlivem tohoto přístupu nejsou dosud zcela považováni za autonomní členy společnosti, ale spíše za odlišné a bezbranné, kteří potřebují soucit a charitativní přístup.

Pravděpodobně právě kvůli tomu je jeden z aktuálních řešených problémů velký počet osob se zdravotním postižením zavřených v institucích, kde nejsou veřejnosti na očích. To samozřejmě nezajišťuje nejlepší podmínky pro možnost inkluze se zbytkem společnosti a snahy osamostatnit se. Proto jsou obecně OZP stále bráni jako příliš odlišní a mnoho z těchto osob je izolováno či vyloučeno z většinové společnosti, a to i přes rozvinutou a přísnou legislativu určenou na jejich podporu a ochranu.

Posun k více inkluzivní společnosti i vývoj legislativy byl vydobyt snahou komunit a rodiny osob se zdravotním postižením, organizací a právníků, kteří se o tento posun nejvíce zasloužili. A to ať už skrze klidné jednání s vládou, či stávky a hladovky před budovou vlády, blokády metra aj.

Za posledních šest desetiletí, které v této práci zkoumám podrobněji, od začátku prvních hnutí a protestů, Korejská republika ušla kus cesty ke zlepšení občanských práv a sociálního zabezpečení OZP. Zejména v posledních patnácti letech od roku 2007 byl posun velmi značný a to např. ve vytvoření antidiskriminačního zákona, zavedení vyšších trestů za zneužívání OZP, ve snahách o zlepšení finanční situace a další pomoci ze strany vlády.

Přesto se domnívám, že je toho ještě mnoho, na čem je třeba zapracovat, aby byla korejská společnost skutečně otevřena myšlence, že osoby se zdravotním postižením nejsou úplně odlišní a nepotřebují pouze pomoc ze soucitu, ale že potřebují respekt a ohleduplnost. Oficiální právní přístup je jedna věc, ale druhá, stejně důležitá, je přístup společnosti. Je třeba lepší informovanost obyvatel, lidský přístup a nebýt předpojatý.

Citovaná literatura

2018. *Modern slavery of disabled people in South Korea* [online]. 2018 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=SNb-twWyEz8>

2021 Country Reports on Human Rights Practices: South Korea. *U.S. Department of State* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.state.gov/reports/2021-country-reports-on-human-rights-practices/south-korea/>

About. *Abilympics* [online]. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://abilympics2023.com/uk/skills-in-competition/>

About KEAD. *KEAD* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.kead.or.kr/en/abtkd/cntntsPage.do?menuId=MENU1374>

About KODAF. *The Korea Differently Abled Federation* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: http://kodaf.or.kr/bbs/board.php?bo_table=E01

About Welfare Center. *Korea Welfare Center for the Visually Handicapped* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <http://hsb.or.kr/english/client/info/welfare.asp>

Abuse Against Disabled Persons by Family Members on the Rise, 2022. *Korea Bizwire* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <http://koreabizwire.com/abuse-against-disabled-persons-by-family-members-on-the-rise/229965>

ACT ON THE EMPLOYMENT PROMOTION AND VOCATIONAL REHABILITATION OF PERSONS WITH DISABILITIES. *Korea Legislation Research Institute* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://elaw.klri.re.kr/eng_service/lawView.do?hseq=53096&lang=ENG

Announcement of the "Employment Service Advancement Plan" to Change the Employment Policy Paradigm centered on services, 2023. *MOHW* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://www.moel.go.kr/news/enews/report/enewsView.do?news_seq=14570

Average monthly earnings of disabled workers in South Korea from 2000 to 2020, 2021. *Statista* [online]. 2021. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/641837/south-korea-earnings-disabled-workers/>

BAHK, Eun-ji, 2021. Parents call for heavy punishment of daycare center staff for abusing disabled children. *The Korea Times* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/03/113_303845.html

BAHK, Jinwook, Hee-Yeon KANG a Young-Ho KHANG. The Life Expectancy Gap between Registered Disabled and Non-Disabled People in Korea from 2004 to 2017. *International Journal of Environmental Research and Public Health* [online]. 2019. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6678634/>

Business. *Korea Disabled People's Development Institute* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.koddi.or.kr/eng/business.jhtml>

“Confidence-Building at the Global IT Challenge for Youth with Disabilities!” *MOHW* [online]. 2019. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.mohw.go.kr/board.es?mid=a20401000000&bid=0032>

Desperate mothers, a film director and the school at the center of it all, 2021. *JoongAng Daily* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://koreajoongangdaily.joins.com/2021/05/19/culture/features/A-Long-Way-to-School-Seojin-School-developmental-disability/20210519162400438.html>

Digital Training Center. *KEAD* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.kead.or.kr/en/dtcenter/cntntsPage.do?menuId=MENU1395>

Disability: Key facts: Key facts, 2023. *World Health Organisation* [online]. Dostupné z: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>

DISABILITY PENSION ACT. *Korean Legislation Research Institute* [online]. [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=53029&type=part&key=38

Disabled residential facility reported to prosecution for rampant rights violations, 2022. *The Korea Times* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/03/281_335504.html?utm_source=KK

GREEN, Lewis, 2015. Drop Box film chronicles pastor's quest to save unwanted babies. *ChristianWeek* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.christianweek.org/drop-box-film-chronicles-pastors-quest-save-unwanted-babies/>

Greeting. *Korea Disabled People's Development Institute* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.koddi.or.kr/eng/greeting.jhtml>

Health Statistics: Number of Registered Persons with Disabilities and Disability Pension Recipients. *Ministry of Health and Welfare* [online]. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: https://www.mohw.go.kr/eng/hs/hs0106.jsp?PAR_MENU_ID=1006&MENU_ID=100606

History of the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF), 2002. *Disability data briefing* [online]. Australian Institute of Health and Welfare, s. 1-4 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.aihw.gov.au/reports/disability/history-icf-disability-health/contents/icf-history-redevelopment>

CHOE, Sang-Hun, 2011. Film Underscores Koreans' Growing Anger Over Sex Crimes. *The New York Times* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2011/10/18/world/asia/film-underscores-koreans-growing-anger-over-sex-crimes.html?emc=tnt&tntemail1=y>

CHOI, Khani. Help Angel House, a safe haven for the disabled orphans of Korea. *Give.Asia* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://kr.give.asia/campaign/help-angel-house-a-haven-for-disabled-korean-orphans?#/>

CHUN, Mina C. a Dianne L. FERGUSON, 2019. The Intersections of Culture, Disability, and Shame: The Experiences of Emerging Adults with Developmental Disabilities and their Families in South Korea. *Disability and Shame, Volume 15, Issue 3* [online]. (15(3) [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://rdsjournal.org/index.php/journal/article/view/874>

JOLLEY, Mary Ann a Susan KIM, 2021. Secrets of South Korea's house of horrors hidden in Australia. *Al Jazeera* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/features/2021/12/10/secrets-of-south-koreas-house-of-horrors-hidden-in-australia>

JUN, Young-Hwan. Ensuring Persons with Disabilities Get a Decent Job. *Development Asia* [online]. 2020. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://development.asia/case-study/ensuring-persons-disabilities-get-decent-job>

KANG, Haeryun, 2017. A Small Victory for South Korea's Disability Rights. *KOREA EXPOSE* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.koreaexpose.com/small-victory-south-korea-disability-rights/>

KIM, JaeWon. *From Invisible Beneficiaries to Rights Bearers: How the Disability Rights Movement Changed the Law and Korean Society* [online]. 2020. *Journal of Korean Law* [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/352849425_From_Invisible_Beneficiaries_to_Rights_Bearers_How_the_Disability_Rights_Movement_Changed_the_Law_andKorean_Society

KIM, Kyung Mee, 2016. *The Meaning of Social Inclusion for People with Disabilities in South Korea* [online]. *International Journal of Disability, Development and Education*, 19–32 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1034912X.2016.1165802>

KIM, Na-young, 2021. Disabled people suffer more than 2 sex crimes daily on average: report. *Yonhap News Agency* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20210826003600315>

KIM, Rahn, 2011. Film ignites call for probe into assaults. *The Korea Times* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2011/09/117_95595.html

KIM, Se-jeong, 2017. Activist inspires Seoul's tourism policy for the disabled. *The Korea Times* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2020/08/281_236610.html

KIM, Yu-yeol. EBS Vision. *EBS (Educational Broadcasting System)* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://global.ebs.co.kr/global/introduction/ceomessage>

KLUG, Foster. *The islands of abuse: Inside South Korea's slave farms for the disabled* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/world/asia/the-islands-of-abuse-inside-south-korea-s-slave-farms-for-the-disabled-9954527.html>

KO, Jun-tae. Korea adds 5 new special schools, most in 7 years. *The Korea Herald* [online]. 2020. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20200726000104>

Korea Reviews Its Progress and Limitations in Ensuring the Rights of Persons with Disabilities. *MOHW* [online]. 2019. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.mohw.go.kr/board.es?mid=a20401000000&bid=0032>

KRETSCHMER, Fabian, 2016. A massive abuse of 'vagrants'. *Deutsche Welle* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/report-highlights-past-abuse-of-vagrants-in-skorea/a-19202910>

LEE, Changwoo, Changwoo LEE a Clara LEE. Are high medical costs incurred by people with disabilities excessive? *PLOS ONE* [online]. 2022, s. 1-10 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: An empirical analysis of Korean National Health Insurance Data

LEE, Claire, 2014. Disabled sexual abuse victims struggle. *The Korea Herald* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20140608000546>

LEE, Hyun-jeong, 2015. Labor market shuns disabled. *The Korea Herald* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20150419000165&np=973&mp=98>

LEE, Jung-Youn, 2022. Half of sex offenders against children, disabled avoid jail terms. *The Korea Herald* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20221004000703>

LEE, Sang-Uk, Sungwon ROH, Young-Eun KIM, Jong-Ik PARK, Boyoung JEON a In-Hwan OH. *Impact of disability status on suicide risks in South Korea: analysis of National Health Insurance cohort data from 2003–2013* [online]. 2017, 1-21 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27492185/>

LG Supports Young Technology Leaders With Disabilities Through 2022 Global IT Challenge. *LG Newsroom* [online]. 2019. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.lgnewsroom.com/2022/11/lg-supports-young-technology-leaders-with-disabilities-through-2022-global-it-challenge/>

MARSH, Nick, 2023. South Korea: 'Protesting for 20 years and still no equal rights'. *BBC News* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-64369810>

Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví: O klasifikaci *Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--klasifikace--mezinarodni-klasifikace-funkcnich-schopnosti>

[News Report] One Year after Disability Rating System Abolition: What Really Happened to the Disabled People, 2020. *KDF* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: http://thekdf.org/index.php?mid=human_rights&document_srl=1276&listStyle=viewer&ckatt=1

PARK, Ju-Min a Jane CHUNG, 2012. Disabled South Koreans protest "inhumane" benefits system. *Reuters* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-korea-disabled-idUSBRE89O05X20121025>

Overview of Pension for Persons with Disabilities. *MOHW* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.mohw.go.kr/menu.es?mid=a10710030100>

PARK, Jung Youn, 2017. Disability discrimination in South Korea: routine and everyday aggressions toward disabled people. *Disability & Society* [online]. 32(6), 918–922 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: doi:10.1080/09687599.2017.1321223

PLASTER, Genevieve, 2015. The Drop Box: Rescuing Hundreds of Babies in South Korea. *Charlotte Lozier Institute* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://lozierinstitute.org/the-drop-box-rescuing-hundreds-of-babies-in-south-korea/>

Share of disabled labor force employed in South Korea from 2007 to 2020, by sector, 2021. *Statista* [online]. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/641774/south-korea-disabled-workers/>

Skills in competition. *Abilympics* [online]. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <https://abilympics2023.com/uk/skills-in-competition/>

S. Korea announces new five-year welfare policy plans for disabled. *Arirang* [online]. 2023. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.arirang.com/news/view?id=250214>

South Korea gets tough on disabled rights violations, 2022. *UCA News* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.ucanews.com/news/south-korea-gets-tough-on-disabled-rights-violations/98635>

S. Korea to abolish classification of disabled people. *Yonhap News Agency* [online]. 2018. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20180305009100320>

South Korea's former governments responsible for Brothers Home atrocities, 2022. *ABC NEWS* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.abc.net.au/news/2022-08-24/horrors-of-south-koreas-brothers-home-exposed/101369152>

Special Education Act for Persons with Disabilities. *Korean Law Information Center* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EC%9E%A5%EC%95%A0%EC%9D%B8%EB%93%B1%EC%97%90%EB%8C%80%ED%95%9C%ED%8A%B9%EC%88%98%EA%B5%90%EC%9C%A1%EB%B2%95>

The 27th Health Insurance Policy Review Committee in 2021. *MOHW* [online]. 2021. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: https://www.mohw.go.kr/eng/nw/nw0101vw.jsp?PAR_MENU_ID=1007&MENU_ID=100701&page=6&CONT_SEQ=369057

State of Health: Total number of persons registered as disabled in South Korea from 1989 to 2021, 2022. *Statista* [online]. [cit. 2023-11-14]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1250146/south-korea-total-number-of-registered-disabled-persons/>

State of Health: Total number of persons registered as disabled in South Korea from 1989 to 2022, 2023. *Statista* [online]. 2023. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1250146/south-korea-total-number-of-registered-disabled-persons/>

Statistics on the Disabled, 2020. *Statistics Korea* [online]. [online]. 2020. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z:

<http://kostat.go.kr/portal/eng/pressReleases/11/7/index.board?bmode=read&aSeq=390999&pageNo=&rowNum=10&amSeq=&sTarget=&sTxt=%204>

TAY, Shirley, 2020. Inside a mother's efforts to make Seoul's metro accessible. *GovInsider* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://govinsider.asia/intl-en/article/inside-a-mothers-efforts-to-make-seouls-metro-accessible-muui-yunhui-hong-disability>

Team Republic of Korea - Profile. *Paralympic Games* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20210827191009/https://olympics.com/tokyo-2020/paralympic-games/en/results/all-sports/npc-profile-republic-of-korea.htm>

The Purme Foundation. *The Purme Foundation* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://purme.org/english>

Total number of disabled people living in residential homes in South Korea from 2011 to 2021. *Statista* [online]. 2022. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1317839/south-korea-amount-of-disabled-people-in-residential-homes/>

Total number of residential homes caring for disabled people in South Korea from 2011 to 2021. *Statista* [online]. 2022. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/1317808/south-korea-amount-of-residential-homes-for-the-disabled/>

VÉRITÉ, Clément, 2022. In South Korea, Prada did not hire any disabled workers in 10 years. *Newsendip* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.newsendip.com/south-korea-publishes-a-list-of-companies-failing-to-hire-disabled-workers-prada-has-not-hired-one-in-10-years/>

Vision & Mission. *Korea Welfare Center for the Visually Handicapped* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: http://kodaf.or.kr/bbs/board.php?bo_table=E02

Vision. *KDF* [online]. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z: <http://thekdf.org/vision>

We Create A Society Where Persons with Disabilities live with others without Discrimination! *MOHW* [online]. 2018. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.mohw.go.kr/board.es?mid=a20401000000&bid=0032>

What is modern slavery? *Anti-Slavery International* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.antislavery.org/slavery-today/modern-slavery/>

Who We Are. *The Korean Association of Health Care for People with Disabilities* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <http://hcpd.or.kr/eng/>

YANG, Sungeun a Paul C. ROSENBLATT, 2001. Shame in Korean Families. *Journal of Comparative Family Studies* [online]. (32(3) [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.utpjournals.press/doi/abs/10.3138/jcfs.32.3.361>

YOU, Dong Chul a Se Kwang HWANG. *Achievements of and challenges facing the Korean Disabled People's Movement* [online]. 2018, 33:8, 1259-1279. *Disability & Society* [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09687599.2018.1488676>

Zákon č. 108/2006 Sb.: Zákon o sociálních službách. *ZÁKONY PRO LIDI: Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108#cast1>

Zákon č. 435/2004 Sb.: Zákon o zaměstnanosti. *ZÁKONY PRO LIDI: Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast3>

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením. *Úřad práce ČR* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/zamestnavani-osob-se-zdravotnim-postizenim1>

Citovaná korejská literatura

보건복지부. 장애인복지법 시행령 [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EC%9E%A5%EC%95%A0%EC%9D%B8%EB%B3%B5%EC%A7%80%EB%B2%95%EC%8B%9C%ED%96%89%EB%A0%B9>

장애인복지법. 국법령정보센터: 법제처 [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.law.go.kr/%EB%B2%95%EB%A0%B9/%EC%9E%A5%EC%95%A0%EC%9D%B8%EB%B3%B5%EC%A7%80%EB%B2%95>

CULTURAL HERITAGE ADMINISTRATION. 조선시대 장애인, 그들에게 사회적 장애는 없었다 [online]. 2013. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://www.cha.go.kr/cop/bbs/selectBoardArticle.do?nttId=14940&bbsId=BBSMSTR_1008&mn=NS_01_09_01

Disability allowance. *MOHW* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.mohw.go.kr/menu.es?mid=a10710030200>

Happy Education. 장애인 복지 정책의 선구자 세종대왕. *행복한교육* [online]. 2013. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://happyedu.moe.go.kr/happy/bbs/selectHappyArticle.do?bbsId=BBSMSTR_000000000208&nttId=2636

History. *Solidarity Against Disability Discrimination* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://sadd.or.kr/history>

JO, Bong-hyun. 조선시대 장애인복지, 현대와 세계를 뛰어넘었다. *Social Focus* [online]. 2020. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://www.socialfocus.co.kr/news/articleView.html?idxno=8470>

KOREA LEGISLATION RESEARCH INSTITUTE. *Act On Welfare Of Persons With Disabilities* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://elaw.klri.re.kr/kor_service/lawView.do?hseq=45569&lang=ENG

KOSSDA. *Survey on the Employment of Persons with Disabilities by Businesses, 2021 : Basic Survey* [online]. 2022. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: <https://kossda.snu.ac.kr/handle/20.500.12236/25614>

MINISTRY OF GENDER EQUALITY AND FAMILY. *Concentration on Gender Equality, Balance of Work and Family, and Strengthening of Safety for Women and Youths* [online].

2017. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z:
http://www.mogef.go.kr/eng/pr/eng_pr_s101d.do?mid=eng101

More opportunities for vocational training for people with developmental disabilities will be held, 2020. *MOEL* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z:
https://www.moel.go.kr/news/enews/report/enewsView.do?news_seq=11760

Rescued salt slave "I'll go back"... Why?, 2014. *JTBC* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z: https://news.jtbc.co.kr/article/ArticlePrint.aspx?news_id=NB10455204

Responding to the 4th Industrial Revolution with Information Technology (IT) Vocational Training for the Disabled, 2021. *MOEL* [online]. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z:
https://www.moel.go.kr/news/enews/report/enewsView.do?news_seq=12960

The 27th Health Insurance Policy Review Committee in 2021. *MOHW* [online]. 2021. [cit. 2022-12-19]. Dostupné z:
https://www.mohw.go.kr/gallery.es?mid=a10607030000&bid=0003&act=view&list_no=369129

THE DISABILITIES POLICY MONITORING CENTER. <PMC Issue> Central government budget analysis for the disabled in 2022 [online]. 2022. [cit. 2023-12-10]. Dostupné z:
http://www.ableinfo.co.kr/bbs/board.php?tbl=bbs41&mode=VIEW&num=43&category=&categoryYear=&findType=&findWord=&sort1=&sort2=&it_id=&shop_flag=&mobile_flag=&year=&page=2